

Kungl. Utrikesdepartementet.

Avd:

Grupp:

Mål: *Honvath,*

al. Belafieri, al. Szepietki, al. Orszag,

al. Kovacs

al.

Belafarvi, Joszef	Sander
Belafarvi, Lacos	Hoffmann, Stefan
Geuseppe, Imperato	Ocskay, Johan Joseph
Koenig, Joseph	Molnar, Josef
Gredt (konsul i Luxembourg)	Szabo, Josef
Jakovskij, Ivan	Muray, Jozsef
Horvath	Söderholm, Berndt Gösta
Iebedi	Wladimir
Szilgayi	
Günther	
Hoffmann	
Szilayi, Ferenc	
Hamsun, Knud	
Andersen	
Lapati, Joseph	
Werner, pastor och fru	
Horvath, Lajos	
Kovacs, Gabor	
Mathy (konsul i Liège)	
Bodart	
Dési	
Atzwanger (konsul i Salzburg)	
Neumann	
Hansen, Knut	
Kovács, Ferenc	
Scheffer, Elisabeth (vederbörandes mor)	
Kalhorn, konsul	
Orczy, Josef	
Wallenberg, Marcus	
Dahl, norsk vicekonsul i Bremen	
Lindquist	
Kadow	
Wilkening, konsul	
László, Szabó	
Schefer, Stefan	
Swanink, John	
Kovacs, Joseph	
v. Bischoffshausen, friherre	
Göschl, Carl	

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Chiffertelegram (EUD)

P 2 E^I

Från Bryssel

Avsant den 9 /9 1953 kl. 1855

Inkom den 9 /9 1953 kl. 1950

Utskrivet i 3 ex. Detta är ex. nr 2

3.

Beskickningen idag uppsökt av en ungersk flykting, som uppgav att han i aderton månader fram till den 27 juli i år vistats i samma barack som Raoul Wallenberg i lägret Budapest Kistarcsa K.B. P. 1648/62 beläget 35 kilometer öst om Budapest. Utförlig rapport kurirsändes i morgon.

Reuterskiöld

KOPIA KOPIA

Chiffertelegram (BUD)

Från Bryssel

Avsant den 10/9 19 53 kl. 1525

Inkom den 10/9 19 53 kl. 1620

Utskrivet i 4 ex. Detta är ex. nr 3

4.

Vårt chiffer 3. Jozsef Belafarvi vagabonderar till fots utan pass etc. på väg till farbroder f.d. gruvingenjör Lacos Belafarvi Parkstrat 18 Amsterdam vilken adressuppgift vi bett beskickningen i Haag kontrollera diskret. Från lägret uppgavs italienaren Geuseppe Imperato Via Veinte september 48 Rom ha undkommit samtidigt. Kopia vår rapport överlämnas till Dahlman av Åkerrén lördag.

Reuterskiöld

KOPIA KOPIA

1060

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Chiffertelegram (BUD)

Från Bryssel

Avsant den 11/9 19 53 kl. 1339

Inkom den 11/9 19 53 kl. 1430

Utskrivet i 3 ex. Detta är ex. nr 2

P 2 Su

*Samelram
erh. del.*

5.

Belafarvi besökte igår Sjömanskyrkan i Ant-
werpen och uppgav där lägernumret 1648/64^{1/2}/B.
Våra chiffer 3 och 4.

Reuterskiöld

*Ant. a. orig.
ch. nr. 3 är nikt
1648/62*

KOPIA KOPIA

Coll.: *h*

1061

Avskrift.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Sjöborgsutredningen

Telegram

STOCKHOLM		11/9	1953
N:o 4	BUD Chiffer	BIL.	
INK. D. N:o			
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu ^I	

Svensk
Bryssel

Edra 3 och 4 Begärde Belafarvi något slag av
pekuniär hjälp eller ersättning för de lämnade upp-
gifterna. Telegrafera omgående.

Cabinet.

1062

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Chiffertelegram (BUD)

Från Bryssel

Avsant den 11/ 9 1953 kl. 1723

Inkom den 11/ 9 1953 kl. 1915

Utskrivet i 3 ex. Detta är ex. nr 2

6.

Edert chiffer 4. Han begärde och erhöll intet
vare sig här eller i Antwerpen.

Reuterskiöld

KOPIA KOPIA

Danielsson erh. del.

P.H.

Beskickningen i Bryssel meddelade den 9 september 1953, att den uppsökts av en ungersk flykting vid namn Josze! Belafarvi, som uppgav att han under 18 månader fram till den 27 juli i år varit internerad tillsammans med Wallenberg i lägret Kistarcsa K.B. P. 1648/62, beläget 35 km öst om Budapest. Belafarvi, som saknar pass, var på väg till en släkting, en f.d. gruvingenjör Iacos Belafarvi, med adress Parkstrat 18, Amsterdam. Han uppgav vidare, att italienaren Geuseppe Imperato, Via Veinte september 48, Rom, skulle ha undkommit samtidigt. Adressuppgiften i Amsterdam kontrolleras av beskickningen i Haag.

Stockholm den 11 september 1953.

5
(Gunnar Jarring)

Avskrift.

Jarring/DS

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

STOCKHOLM			11/9	19 53
N:o 14	BUD Chiffer	BIL.		
INK. D. N:o				
AVD. P	GR. 2	MÅL. Eu ^I		

Sjöborgsutredningen

Svensk

Rom

För beskickningschefen personligen. Sök kontrollera om italienaren Guiseppe Imperato är bosatt Via Veinte Septembre 48 Rom. Han säges ha undkommit från ett läger i Ungern. Om Imperato anträffbar sök erfara om han där hört talas om någon svensk. Undvik vid utfrågningen att nämna Wallenbergs namn

Cabinet

Exp. 11/9 kl. 1320

Stockholm den 11 september 1953.
Överlämnas för kännedom till Kommis-
sarie Danielsson.

(Gunnar Jarring)
Utrikesråd.

Avskrift.

Kungl. Svenska Konsulatet

Luxembourg, 9 septembre 1953.

A Son Excellence

Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères
à

S t o c k h o l m .

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'informer Votre Excellence que dimanche dernier, 6 septembre, un étranger se disant être de nationalité tchécoslovaque et journaliste de profession s'est présenté à mon domicile pour me parler en qualité de Consul de Suède. A mon fils, qui l'a reçu en mon absence, il a fait une bonne impression et ses dires ne lui semblaient pas donner lieu à doute. L'étranger, qui s'est exprimé en langue allemande, lui a fait des déclarations qui me paraissent vous intéresser, et dont voici le résumé:

L'étranger, désirant garder l'anonymat, a déclaré avoir été prisonnier politique au Camp de Dachau. Qu'après sa libération du dit camp il était journaliste auprès d'une agence américaine et de nouveau été interné, à la suite d'une dénonciation, dans un camp de prisonniers politiques à KISTARCZA à environ 30 km de Budapest, où à peu près 120.000 prisonniers menaient une vie de bagnards. Ce camp serait connu sous la dénomination : K.B.P. 1698/64/B.2.

Outre un récit succinct sur le dit camp, son évasion, sa fuite en Bavière, son accueil par les autorités américaines, son voyage de Munich à Luxembourg, il a fait observer que dans ce camp étaient entre autres internés deux personnes de nationalité suédoise. Le premier s'appellerait Dr.

1064

WALLENBERG ayant fait partie en son temps du Corps diplomatique de la Suède. Il se trouverait au dit camp depuis environ 8 années et serait très gravement atteint de tuberculose avec danger de mort. Le second, négociant de profession, au nom de Joseph KOENIG, serait originaire de Falun. Il aurait été arrêté en 1951 lors d'un voyage commercial pour soi-disant espionnage et condamné à la détention à vie.

L'étranger a fait cette déclaration en vue de faire parvenir aux familles des intéressés un signe de vie de leur parent, sans informer la famille Wallenberg de la tuberculose dont souffre le malheureux.

Je me permets donc de vous rapporter le fait tout en vous laissant juge de donner à l'affaire les suites qu'elle comporte.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma très haute considération.

Undert. G. Gredt
Consul.

Stockholm, le 12 septembre 1953.

Sjöborgsutredningen.

P

2

Bu^I

Monsieur le Consul,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la lettre que vous avez adressée le 9 de ce mois à S.E. le Ministre des Affaires Etrangères relative à la conversation qu'a eue votre fils avec un réfugié de nationalité tchecoslovaque. Je vous remercie bien vivement de l'information que vous avez bien voulu transmettre au Ministère. Je saisis également cette occasion pour vous dire combien j'apprécie tout l'intérêt, que vous avez montré pour cette question.

Pourriez-vous, d'autre part, me faire savoir, si l'interlocuteur de votre fils, au cours de la conversation, aurait demandé d'obtenir, soit une réponse de quelque sorte, soit une rémunération pour les services rendus. Je vous saurais gré de me faire parvenir votre réponse, adressée directement et personnellement à moi.

En vous remerciant à nouveau pour votre aimable intervention, je vous prie d'agréer, Monsieur le Consul, les assurances de ma considération bien distinguée.

(Gunnar Jarring)
Directeur des Affaires Politiques.

M. G. G r e d t,
Consul de Suède,

Luxembourg.

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Chiffertelegram (BUD)

Från Rom

Avsant den 12 / 9 1953 kl. 1120

Inkom den 12 / 9 1953 kl. 1325

Utskrivet i 3 ex. Detta är ex. nr

11. Edert chiffer 14. I Via Venti
Septembre 48 finns ej någon bostadslägenhet. Bör
beskickningen genom polisen eller på egen hand göra
diskreta efterforskningar?

Beck-Friis

KOPIA KOPIA

Avskrift.

Danielsson erh. del.

Jarring/DS

P.M.

Belafarvi besökte den 10 september sjömanskyrkan i Antwerpen och omtalade även där att Wallenberg befann sig på lägret nr 1648/64/2 B.

Beskickningen i Bryssel meddelar, att Belafarvi icke begärt någon form av ersättning eller understöd vid sina besök i Bryssel och Antwerpen.

Stockholm den 12 september 1953.

(Gunnar Jarring)

1065

Bryssel den 9 september 1953.

F 95.

Strängt förtroligt.1 bil.

Broder,

Beskickningen har i dag uppsökt av en person, som för Åker-
rén uppgav sig vara ungerske f.d. journalisten Jozsef Belafarvi.
Denne meddelade, att han under cirka 1½ år, närmare bestämt fram
till den 27 juli detta år, i ett 35 km. öster om Budapest beläget
kombinerat koncentrationsläger och fängelse vid namn Budapest /
Kistarcsa - KSP 1648/62 - vistats i samma barack som Raoul Wallen-
berg. När Belafarvi för 1½ år sedan kommit till lägret, dömd för
landsförräderi, hade Wallenberg nyligen kommit dit från Ryssland.
Wallenberg hade anlänt tillsammans med en tysk repatrieringsgrupp
från i Ural belägna kolgruvor. Hela denna grupp hade blivit stop-
pad på vägen till den ryska repatrieringslinjens slutstation,
Frankfurt an der Oder, och kvarhölls tills vidare i lägret. Wal-
lenberg hade sänts med denna grupp, därför att man trott, att han
vore tysk, men det vore numera känt i lägret, att han var svensk.
Wallenberg, vars signalement uppgavs vara: smalt, utmärklat ansik-
te, starkt uttunnat grått hår, längd cirka 185 cm., ålder 38-40 år,
hade hela tiden varit så svag, att han varit i stort behov av med-
fångarnas hjälp. Han sysselsattes i lägret med korgmakeriarbeten.
Wallenberg hade berättat mycket litet om sina tidigare öden, och
Belafarvi hade endast klart för sig, att han var svensk, hade varit
i diplomatisk tjänst i Ungern och blivit tillfångatagen av ryssarna
i samband med Budapests intagande. Belafarvi mindes vidare, att
Wallenberg sagt sig vara ogift, och att han hade nära släktingar i
Sverige. Några uttalanden, som tydde på att Belafarvi kände till
Wallenbergs familj eller arten av hans uppdrag i Ungern, följdes
icke. Wallenberg hade bett Belafarvi underrätta svensk utrikes-

Utrikesrådet Gunnar Jarring,

Kungl. Utrikesdepartementet.

1066

representation eller svenska röda korset om var han fanns, därest Belafarvi någon gång skulle bli fri. Sental med Wallenberg hade ägt rum på tyska men hade aldrig varit särskilt långvariga. Lägre stod under befäl av en rysk general Ivan Jakovskij med ungerska polistjänstemän som närmaste befäl, bland vilka nämndes en doktor Horvath, en Lebedi och en Szilagyi. I samma barack som Belafarvi och Wallenberg hade huvudsakligen funnits tyskar och ungrare. Bland tyskarna märktes en flygkonstruktör från Henkel-verken vid namn professor doktor Günther och en framstående flygtekniker vid namn Hoffmann från Peenemünde. Tyskarna vore dels krigsfångar och dels till Tyskland efter kriget bortförda tekniker, som av säkerhetsskäl hölls förvarade i detta läger, vars isolering vore mycket väl genomförd. Belafarvi själv hade kunnet fly, tack vare att han hade deltagit i lantarbete i den kolchos, som vore ansluten till fängelset. Elva man hade flytt, men endast två klarat sig igenom. Den andre vore italienaren Giuseppe Imperato, Via XX Settembre 48, Rom. Belafarvi hade fått kläder av en amerikansk hjälporganisation i München och var nu, utan pass etc., till fots på väg till en sedan 20-30 år i Holland bosatt farbror - f.d. gruvingeniören Lajos Belafarvi, Parkstraat 18, Amsterdam, med vilken han från München tagit kontakt per brev. Vi ha genom beskickningen i Haag sökt bekräftelse på att en person med angivet namn och adress finnes. Belafarvi uppgav, att en intendenturofficer i lägre vid namn Ferenc Szilagyi, bosatt Rakosi Matyas Utca 62, Bnhida, kunde vara villig förmedla kontakt mellan svenska myndigheter och Wallenberg. Belafarvi angav som sin personliga uppfattning, att de ungerska myndigheterna på basis av dessa precisa uppgifter om Wallenbergs vistelseort kunde tänkas komma att lämna honom fri, men att han i princip var civilinternerad av säkerhetsskäl för obestämmd tid.

Belafarvis trovärdighet är naturligtvis mycket svår att bedöma, särskilt som sentalen på grund av Belafarvis brädska att komma vidare icke kunde förlängas till ett verkligt förhör. För att vara journalist verkade han mycket litet försigkommen. Han hade förlorat

stora delar av sitt hår och verkade ganska utmattad. Belafervi sade sig aldrig ha hört talas om Wallenberg, innan de träffades i lägret, vilket ju förefaller egendomligt. Han hade fäst sig vid att Wallenberg hade ett franskt förnamn, vilket vore svårt att uttala för ungrare, varför han alltid kallades vid efternamn. Med sin bristande kunskap om Wallenbergs bakgrund förklarade han, att hans besök här - han hade tidigare besökt konsulaten i Luxemburg och Bryssel - var förestavet av humanitära skäl.

Slutligen måste sägas, att Belafervi snarare såg ut som en GPU-agent än som en journalist, men detta behöver ju icke vara av avgörande betydelse vid en tidpunkt, då det kan tänkas vara opportunt, att Wallenberg upphittas i ett obskyrt ungerskt läger.

Ett P.M. innehållande kortfattat signalement på Belafervi bifogas.

G. Reuterskiöld.

P.S. den 10 september 1953.

Beskickningen i Haag meddelar just, att någon person vid namn Lajos Belafervi icke är känd vare sig för polisen eller mantalskontoret i Amsterdam, där det över huvud taget icke finns någon Parkstraat. En dylik finnes däremot i Rotterdam, och konsulatet därstädes anmodas fortsätta undersökningarna.

Rld.

Joszeſ Seleſarvi

ålder: c:a 30 år;

längd: c:a 172 cm, kraftigt byggd ("fyrkantig");

hårfärg: cendré (håret på halsen borta);

tänder: intet anmärkningsvärt;

ögon: bruna, stickande - smal näsrot;

händer: medelkraftiga, utan ^{tydliga} spår av hårt arbete;

klädd i svart baster, grå vinterkostym, vit krage, ljus skjorte, ljusblå slips, mörkbruna kängor;

saknade klocka;

föreföll medellös men hade cigaretter och tändstickor;

talar tyske ledigt men med någon brytning, mycket litet franska; uppgav sig kunna engelska.

1067

Avskrift.

Jarring/Salwing

KUNGL. UTRIKES
DEPARTEMENTET

Telegram

ang. Sjöborgsutredningen

STOCKHOLM		12/9	1953
N:o 15	BUD		BIL
INK. D. N:o			
AVD.	GR.	MAL.	
P	2	Eu ^I	

Svensk

Rom

Edert chiffer 11. Ytterligare efterforskningar
böra icke göras.

Cabinet

exp. 12/9 kl 1345

Från Haag

Avsant den 13/9 1953 kl. 1140

Inkom den 13/9 1953 kl. 1305

Utskrivet i 4 ex. Detta är ex. nr 2

6 För polchefen. Belafarvi har
vid besök i torsdags hos pastorn i Antwerpen
upprepat sin berättelse med tillägg att
ytterligare skandinaver funnos i lägret
nämligen: svensken König från Falun,
norrmannen Knud Hamsun och en dansk
Andersen.

Dahlman

KOPIA KOPIA

1068

Avskrift.

Kungl.Svenska Konsulatet

Luxembourg, 29 septembre 1953.
19, avenue J.P. Brasseur.

Monsieur le Directeur,

Me référant à votre lettre du 12 septembre 1953, j'ai l'honneur de vous informer que le réfugié tchèque n'a pas demandé de réponse, ni aucune rémunération pour les services rendus. Il voulait rester dans l'anonymat et rendre uniquement service aux familles des deux Suédois dont s'agit.

Veuillez agréer, Monsieur le Directeur, les assurances de ma considération très distinguée.

Le Consul,
Undert. G. Gredt

Monsieur Gunnar Jarring,
Directeur des Affaires Politiques
au Ministère des Affaires Etrangères

à STOCKHOLM

Bryssel den 2 november 1953.

Strängt förtroligt.1 bil.

Ärade Broder,

Åberopande samtal med Dig och Danielsson vid mitt besök i Stockholm ber jag här nedan få redogöra för mina forskningar rörande en viss Lapati-Belafalvi.

Av Danielsson fick jag bifogade foto av en viss George Vas, vilket jag visat för pastor och fru Werner i Antwerpen. De äro båda säkra på att de icke sett någon person med det utseendet och de övriga kännetecken, som Danielsson delgav mig, vare sig i samband med "Belafalvis" besök eller vid något annat tillfälle. Pastorn visade fotografiet för sjömanskyrkans husmor, som ser praktiskt taget varje besökande i kyrkans lärum och café. Hon tyckte sig känna igen utseendet, men hade intet minne av tidpunkten eller andra omständigheter. Hon trodde, att hon skulle ha kommit ihåg, om hon sett mannen så nyligen som i början av september. På grundval av vad som förevarit i samband med Belafalvi-Lapatis besök här i Belgien, kan därför icke något direkt samband mellan honom och Vas beläggas.

Jag besökte Köln i fredags och talade med Göransson och Åkerhielm. Den sistnämnde hade ju i april 1952 tagit emot en person vid namn Lapati, vilken lämnat uppgifter om ett större antal svenskar i läger i Ungern, bland vilka han dock icke nämnt Wallenberg. Åkerhielm fann, att mitt signalement på Belafalvi stämde med hans minnesbild av Lapati utom på ett par punkter. Den sistnämnde hade gjort intryck av att vara ganska mager och klen och alltså icke så kraftig, som han här tedde sig. Beträffande åldern hade ju i Lapatis legitimationshandlingar uppgivits,

Utrikesrådet G. Jarring,
Kungl. Utrikesdepartementet.

1069

ett han vore född år 1929. Åkerhielm erinrade sig tydligt, att mannen verkade äldre. Av den iögonfallande kala fläcken på halsen hade Åkerhielm intet minne, vilket ju icke behöver förvåna, då både pastor Berner och jag fingo det intrycket, att den skadan var ganska färsk. Bland mina anteckningar hade jag kvar ett skriftprov av Belafalvi, och detta förklarade sig Åkerhielm med fullkomlig visshet kända igen. Med hänsyn härtill synes det visst, att samme man, som i april 1952 besökte Köln, i början av september 1953 uppsökte oss i Bryssel och Antwerpen. När han var i Köln, hade han intet att förtälja om Wallenberg; här uppgav han sig ju ha varit tillsammans med Wallenberg i läger från början av 1952 till slutet av juli 1953. Det vill därför synes bevisat, att Belafalvi-lapeti icke är något sanningsvitne. Det sannolika är väl i stället, att mannen är på något sätt sinnessrubbad. Därpå tyder väl det stora antalet besök hos olika myndigheter, hans rika galleri av icke identifierbara fångar av skandinavisk extraktion. Intet säger, att han icke besökt andra länders representanter med liknande skildringar. Han har ju icke, som annars icke torde vere ovanligt, uppgivit sig hysa några speciella känslor för svenskar eller skandinaver.

(Bengt Åkerrén)

KUNGL. SVENSKA BESKICKNINGEN

Belapawi.
Bryssel den 12 januari 1954.

P 35.

1 bil.

Strängt förtroligt.

Broder,

./.

Härmed får jag insända en av Setterwall upprättad P.M. angående en ungrare, som uppgivit sig ha sammanträffat med Raoul Wallenberg för c:a 7 månader sedan i ett fängelse i Vac nära Budapest. Setterwall hade föreslagit, att meddelandet skulle insändas i chiffer, vilket jag med hänsyn till de vaga upplysningarna icke funnit nödvändigt. Jag har bött Setterwall underrätta oss, om mannen uppger sin adress, och avser då att låta Åkerrén ta ett samtal med honom.

G. Reuterskiöld.

Herr Utrikesrådet G. Jarring,
Kungl. Utrikesdepartementet.

Horvath själv hade från fängelset förts till ett interneringsläger, därifrån han lyckats fly till Österrike. Då han icke kunnat erhålla något arbete i Österrike, hade han begivit sig till Belgien. Här komme han att sätta sig i förbindelse med Comité

Catholique Hongrois, rue Maurice 40, Bryssel, för att genom dess försorg bli erkänd såsom politisk ungersk flykting. Han vore emellertid ännu okänd i kommittén. Han hade ingen personlig bekantskap i Belgien och kunde icke på något sätt styrka riktigheten av sin berättelse. Han begärde och erhöll utrikesdepartementets adress. Han meddelade, att han komme att tillskriva mig med uppgift angående sin adress, sedan han erhållit fast bostad. För närvarande saknade han adress i Belgien.

Jag meddelade Horvath, att jag komme att till utrikesdepartementet vidarebefordra hans meddelande, vilket av mig icke lön kommenterades. Jag ansåg mig likvisst böra tillråda Horvath att icke göra några uttalanden till pressen samt att i övrigt iakttaga diskretion.

Jag saknar för närvarande möjlighet att inhämta upplysningar angående Horvath och kan därför icke göra något som helst uttalande angående hans vederhäftighet. Mitt personliga intryck av mannen var emellertid icke ofördelaktigt, och han betonade, att hans enda önskan vore att om möjligt besöka Wallenberg. Rörande anledningen till att Horvath icke framfört sitt meddelande till beskickningen i Wien, lämnades ingen upplysning. Av Horvaths uttalanden framgick icke, huruvida han hört talas om Wallenberg före sammanträffandet i fängelset, och på grund av omständigheterna ansåg jag lämpligast att icke tillfråga Horvath härom.

Antwerpen den 12 januari 1954.

Setterwall.

Belafaloi

Bryssel den 14 januari 1954.

P 95.

Strängt förtroligt.

2 bil.

Broder,

./1-2. Härmed får jag insända avskrift av ett i kurirögonblicket ingånget brev jämte bifogat ur från konsul Mathy i Liège, vilken haft besök av en person, som med hänsyn till namn, personalia och yttre kännetecken torde vara identisk med vår gamle bekant Josef Lapati-Belafaloi, alias Gabor Kovacs (jfr. bl.a. mitt handbrev den 9 sept. 1953). Huruvida guldklockan är Raoul Wallenbergs eller icke kan väl möjligen fastställas. Därmed får man ju en ytterligare möjlighet att bedöma, huruvida denne besynnerlige man har något av vikt att komma med.

Huruvida den Lajos Horvath, som i början av denna vecka besökte Setterwall (mitt hbr. 12.1.54) är identisk med Lapati, kan för dagen icke sägas. Signalementet har vid kollationering visat sig stämma ganska bra, så när som på att Setterwall icke lagt märke till den karakteristiska kala fläcken på hjässan.

(undert.) G. Reuterskiöld.

Herr Utrikesrådet J a r r i n g,
Utrikesdepartementet.

1071

Avakrift.

Vice-Consulat de Suède,
Liège.

Liège, le 14 janvier 1954.
151, rue des Vennes.

Express.

Monsieur le Ministre,

Vous confirmant mon coup de téléphone de ce matin je vous donne ci-dessous les détails que j'ai pu recueillir du réfugié hongrois dont je vous ai parlé:

Nom: LAPATI, Joseph
sujet hongrois
né le 22 mars 1927
à Tatabáno (Hongrie).

Ce Monsieur s'est présenté ce matin au Consulat en me disant s'être échappé du camp de concentration hongrois de MONOSTOR-ERÖD, près de KOMARON, il y 2 mois. Il est arrivé hier à Liège, clandestinement et sans aucun papier, après être passé par München (Allemagne), où il a été habillé par les soins de l'Association Catholique Hongroise (Marie-Theresianstr. 49). Il s'est d'abord adressé, à Liège, à Caritas Catholicas, 4, rue Rouveroy, où il a obtenu mon adresse.

Ce Monsieur prétend qu'il a connu, au camp de MONOSTOR, Mr. Gaul GALLENBERG qui lui a remis une montre-bracelet avec prière de remettre cette montre au premier Consul suédois qu'il rencontrerait. Cette montre devrait être présentée à la soeur de Mr. WALLENBERG qui la reconnaîtrait. Il s'agit d'une montre paraissant en or, de marque ZENTRA, et munie d'un bracelet en cuir brun. Mr. LAPATI n'a rien demandé en échange de cette montre et il est reparti en me disant qu'il se tenait à ma disposition. J'ai téléphoné à Caritas qui m'a confirmé l'avoir reçu et qui m'a promis de me faire connaître ses adresses successives à Liège.

D'après Mr. Lapati, Mr. Wallenberg serait très souffrant (T.B.). Il est à l'hôpital du camp de MONOSTOR, où Mr. Lapati, qui a été trépané et qui m'en a montré les traces, l'a connu.

Ainsi que vous me l'avez demandé je vous envoie cette lettre par express, ainsi qu'un petit colis contenant la montre en question.

En vous en souhaitant bonne réception je vous adresse, Monsieur le Ministre, les assurances de ma très haute considération.
(signé.) M.C. Mathy - Consul.

Monsieur le Ministre de Suède
à Bruxelles.

1072

Bryssel den 20 januari 1954.

Strängt förtroligt.1 bil.

Broder,

I anslutning till mitt handbrev den 14 januari 1954 angående Lapati-Belafalvi ber jag få meddela, att han försvann från sin i konsul Mathys brev uppgivna uppehållsort omedelbart efter sitt besök hos konsuln. Han hade sannolikt känt sig utsatt för misstankar, då han uppgav, att han för sex månader sedan flytt från Ungern, och tillfrågades, varför han saknade legitimationshandlingar.

./.

Som framgår av i urklipp närslutna artikel i Liège-tidningen La Meuse, dök han på tisdagen upp i Charleroi. Det är skönt att konstatera, att han icke uttalat sig om sina medfångar.

Setterwall har haft tillfälle taga del av ett skriftprov av Lapati-Belafalvi, vilket han förklarat icke likna den skrift, i vilken hans sagesman, Lajos Horvath, angav vissa adressuppgifter. Med hänsyn härtill och till att Setterwall eller kansliperсонаlen heller icke lade märke till den iögonfallande kala fläcken på huvudet, får man kanske tills vidare anse det sannolikt, att hans sagesman icke är identisk med Lapati-Belafalvi. Horvath har icke låtit sig avhöra.

G. Reuterskiöld.

Herr Utrikesrådet G. Jarring,
Kungl. Utrikesdepartementet.

1073

20.1.54

**Evadé des geôles
communistes**

Un Hongrois raconte, à son arrivée à Charleroi, comment il subit l'effroyable supplice de l'eau

HIER matin, un homme encore jeune, hagard, et portant une effrayante blessure au sommet du crâne, sortait de la gare du Sud, à Charleroi. Hésitant, il se dirigea vers un groupe d'ouvriers et demanda en allemand si quelqu'un connaissait cette langue. Ayant reçu une réponse affirmative, il fit le récit des terribles instants vécus dans son pays, qu'il fuyait maintenant pour chercher la liberté.

Joseph Lapaty, c'était son nom, mineur de profession, âgé de 29 ans, habitait à Tata-banya (Hongrie). Il fut incarcéré par les autorités communistes et impliqué dans une grave affaire de sabotage. Son procès dura des mois. Il subit les pires brutalités et surtout le fameux supplice de l'eau : des gouttes s'échappaient d'un réservoir placé à un mètre environ au-dessus de la tête et s'écrasaient régulièrement et inexorablement au même endroit de la partie supérieure du crâne.

Condamné à 15 ans de travaux forcés, il parvint cependant à s'échapper et, à travers l'Autriche, gagna l'Allemagne.

Il fut interné au camp de Platting, près de Passau (Bavière), mais, sans papiers d'identité, ne put trouver du travail.

Le 6 janvier, il s'enfuit et passa clandestinement la frontière belge. Il se présenta le 17 à la police liégeoise, qui ne l'écroua pas.

Il rassembla les quelques francs qu'il lui restait et s'embarqua vers Charleroi.

Des personnes charitables en prirent soin et lui firent cadeau d'un pardessus et d'un chapeau. Il lui fut également conseillé de se rendre à la police.

Et c'est d'un pas confiant que Joseph Lapaty y alla.

Avskrift av chiffterelegram från utrikesdeparte-
mentet till beskickningen i Bryssel, avsänt den
4 februari 1954.

Åkerrén som är instruerad i den förhörsteknik som bör
användas i Wallenberg-fallet bör om möjligt kontakta
de personer eller den person som under namn Lapati och
Horvath uppsökt konsuln i Liège och Setterwall. Åkerrén
bör i så fall söka utforska alla upptänkliga detaljer
ävensom personernas eller personens personliga bakgrund.

1074

Bryssel den 10 februari 1954.

Strängt förtroligt.

Ärade Broder,

Med anledning av departementets instruktion i särskild ordning har jag sökt kontakt med Lapati och Horvath. Vad den förre beträffar, kunde hos polischefen i Charleroi konstateras, att han faktiskt uppehöll sig i Belgien den 18 januari. Han blev emellertid den 23 januari 1954 utvisad till Tyskland. Han hade nämligen uppgivit, att han i mitten av januari 1954 flyttat från ett läger för DP:s i Diegendorf i Bayern. Vid samtal med säkerhetspolisen har erfarits det betydelsefulla förhållandet, att Lapati under förhören hos de belgiska polismyndigheterna ändrade namnuppgift och uppgav sig heta Joseph Horvath. Dessa förhör äro icke av större omfattning, och hans dossier hos säkerhetspolisen innehåller inga uppgifter ägnade att belysa hans bakgrund. Han har ej läkarundersökts. Nämnas må, att han under namnet Lapati synes ha varit i Belgien i oktober 1952, då han emellertid utvisades till Luxemburg efter några dagar. Under namnen Belafalvi och Kovacs vore vederbörande icke kända i de belgiska polisarkiven. Man har emellertid satt i gång en undersökning, huruvida ytterligare material om honom kan finnas, och jag vill i detta sammanhang förmoda, att det endast är en formell dossier, som visats mig. Man lovade att lämna ytterligare uppgifter i den mån dylika kunde anskaffas. Vederbörande i säkerhetspolisen har inga uppgifter om någon J. Lajos Horvath, och är benägen anse sagda person vara identisk med Lapati. Mot denna tanke talar ju endast det förhållandet, att den senares karaktéristiska skullighet och handstil icke uppmärksamats av Setterwell. - Säkerhetspolisen skall emellertid söka efterforska J. Lajos Horvath. Vi söka även få kontakt med härvarande ungerska flyktingsorganisation.

Herr Utrikesrådet G. Jarring,
Kungl. Utrikesdepartementet.

1075

På Lapatis dossier, som tyvärr icke innehöll något fotografi av vederbörande, finnes numera en anteckning om att beskickningen skall underrättas, om han på nytt dyker upp i Belgien. Några svårigheter att då få träffa honom torde icke uppkomma.

Rörande bakgrunden till vårt intresse har jag till polisen sagt, att vi önska söka utröna bakgrunden till det förhållandet, att den eller de här ifrågavarande personerna uppsökt svenska myndigheter och berättat till ^{det} yttre trovärdiga historier om bakom järnridån fångas svensker, men lämnat mer eller mindre felaktiga uppgifter om sig själv. Sådan undersökning hade hittills icke varit möjlig, då vederbörande aldrig stannat länge nog på en plats utan försvunnit, antingen spårlöst eller uppgivande falsk adress.

Bengt Åkerrén.

L. Lajpaty

Bryssel den 16 februari 1954.

Strängt förtroligt.

NP 80.

1 bil.

Ärade Broder,

./. I anslutning till mitt handbrev den 10 februari 1954
angående Lapaty m.m. ber jag få insända avskrift av en från
säkerhetspolisens ingången skrivelse, varav framgår resultatet
av dess undersökning rörande Gabor Kovacs och Joseph Horvath.
Föga anledning synes finnas att antaga att någon av dem är iden-
tisk med den eller de personer vi söka.

Den ungerska katolska kommittén har uppgivit, att den
känner till en Lajos Horvath och har lovat försöka sätta mig
i kontakt med honom. Jag fruktar emellertid, att den kontakten
icke blir av, enär jag avreser till Stockholm i morgon kväll.

(undert.) B.Åkerrén.

Herr Utrikesrådet G. Jarring,
Kungl. Utrikesdepartementet.

1076

Avskrift.

Ministère de la Justice.

Bruxelles, le 13 février 1954.

Administration de la Sûreté
Publique.

Police des Etrangers.

Direction.
No.2.089.939.

Monsieur Bengt Åkerrén,
Secrétaire de la Légation de Suède,
Avenue Géo Bernier, 13,
Bruxelles.

Monsieur le Secrétaire,

Comme suite à votre lettre du 8 février 1954 et à la mienne du 10 dito, j'ai l'honneur de vous faire savoir qu'il résulte des recherches effectuées par le service des archives de mon administration, que les personnes mentionnées ci-après, ont séjourné en Belgique.

Il s'agit des nommés:

K o v a c s, Gabor, de nationalité hongroise, né à Kôvagoörds (Hongrie), le 21 mars 1923. Entré en Belgique en octobre 1945, il a quitté le territoire du royaume en juin 1947 pour se fixer, suivant ses déclarations, en Hongrie;

H o r v a t h, Joseph, de nationalité hongroise, né à Naggy-Dem, le 26 septembre 1926. Arrivé en Belgique en juillet 1947, cet étranger est parti pour une destination inconnue et a été rayé du registre des étrangers en avril 1950;

H o r v a t h ou H o r w a t h, Joseph, de nationalité hongroise, né le 7 août 1926 à Budapest; l'intéressé a pénétré en Belgique le 30 décembre 1947 et a été remis la dernière fois à la frontière allemande le 30 mars 1948.

Veuillez agréer, je vous prie, Monsieur le Secrétaire, les assurances de ma parfaite considération.

Le Directeur:

(undert.) Bodart.

1077

Belafalvi

Stockholm den 22 februari 1954.

Strängt förtroligt.

Broder,

Huruvida den person, som under namnet J. Lajos Horvath i början av januari 1954 på generalkonsulatet i Antwerpen lämnade vissa uppgifter rörande Raoul Wallenberg, är identisk med Lapati-Belafalvi eller ej, måste fortfarande anses ovisst. Eftersom den senare utvisats ur Belgien, är det av stort intresse att söka få fastställt, om generalkonsulatets besökande är samma man, som dr. Dési i Comité Catholique Hongrois lovade att sammanföra Åkerrén med. Det synes lämpligen kunna uppdragas åt den av fröken Arwedson och herr Dahlerus, som kan antagas ha det säkraste minnet av generalkonsulatets besökande, att sammanträffa med Horvath efter genom beskickningen med dr. Dési träffad överenskommelse. Skulle det framgå, att dr. Désis skyddsling är identisk med generalkonsulatets besökande, bör man i diskreta former och utan att verka angelägen söka inhämta alla upplysningar om hans föregående. Dr. Dési varnade Åkerrén för att hans skyddsling vore föga sanningskär (Å, fick bl. a. det intrycket, att han i Belgien officiellt hade ett annat namn) och lovade att i mån av behov lämna uppgifter baserade på Comité Catholiques akter, av vilka bl. a. skulle framgå, att mannen redan för tre år sedan lämnat Ungern. Ett fotografi av Horvath vore naturligtvis också av värde, men vid detta kontaktstagande bör allt undvikas, som kan tyda på ett intresse från svensk sida, som går utöver det, som rutinnässigt bör komma den till del, som lämnat uppgif-

Envoyén Reuterskiöld,
Bryssel.

1078

ter om att svenskar vore fangna bakom järnridån. Det är med hänsyn till att vi vilja understryka rutinkaraktern i vårt intresse, som det icke ifrågasättes att Setterwall eller Du själv skulle kontakta vederbörande.

(Gunnar Jarring)

Enligt den i den svenska pressen meddelade uppgiften om att svenskar vore fangna bakom järnridån, är det med hänsyn till att vi vilja understryka rutinkaraktern i vårt intresse, som det icke ifrågasättes att Setterwall eller Du själv skulle kontakta vederbörande.

Enligt den i den svenska pressen meddelade uppgiften om att svenskar vore fangna bakom järnridån, är det med hänsyn till att vi vilja understryka rutinkaraktern i vårt intresse, som det icke ifrågasättes att Setterwall eller Du själv skulle kontakta vederbörande.

Rekonstruk

Wien den 19 februari 1954.

Strängt förtroligt och personligt.

R 18.

3 bil. (vardera
i 3 ex.)

Herr Utrikesråd,

- ./1 Såsom framgår av bifogade promemoria besöktes konsulatet i Salzburg för någon tid sedan av en ungersk flykting, vilken sade sig i ett ungerskt fängelse hava sammanträffat med en man, vilken uppgav sig vara Raoul Wallenberg. Då jag fann uppgifterna i konsul Atzwangers redogörelse av den 11 februari, vilken i avskrift bifogas, tämligen intressanta, anmodades vederbörande att uppsöka beskickningen i Wien, då Atzwanger, som givetvis icke är orienterad om ärendet, knappast kunde "förhöra" vederbörande. Den något fantastiska historia, som den ungerske flyktingen berättade på beskickningen, torde framgå av promemorian.
- ./2 Beskickningen har till vederbörande utbetalat ö.sch. 400:-- för täckande av resekostnader och med resan förbundna utgifter. Debetbesked nr 86 bifogas.
- ./3

Gunnar Lorentzon

Utrikesrådet G. J a r r i n g,
Kungl. Utrikesdepartementet,
S t o c k h o l m.

Med i avskrift bifogade skrivelse den 11 februari 1954 meddelade konsul Atzwanger i Salzburg, att en flyktling från Budapest hade anmält sig på konsulatet och uppgivit sig vara i fängelset i Vac (Ungern) hava sammanträffat med Raoul Wallenberg. Vederbörandes namn uppgavs icke i skrivelsen. Atzwanger anmodades att åter uppsöka vederbörande samt söka förmå honom att resa till Wien för att taga kontakt med beskickningen. Den 17 februari 1954 meddelade herr Atzwanger per telefon, att vederbörande vore beredd företaga resan till Wien samt anhåll, att reseförsäkring måtte utbetalas till honom.

Den 18 februari 1954 infann sig på beskickningen ungerske medborgaren Josef Horvath, född 22.3.1929 i Ungern, till yrket lantbrukare, samt förtedde av vederbörande österrikiska myndighet i Salzburg utfärdat identitetskort nr 3646/54 samt uppehållstillstånd i Österrike till den 11.2.1955. Horvath förklarade, att han sedan år 1943 varit verksam hos industriföretaget M.A.K.R.T. i Tatabanya, vilket företag efter krigets slut förstätligades. Han häktades år 1951 för lantbrukssabotage och överfördes i december samma år till det beryktade fängelset i Vac, från vars arbetsläger utom själva fängelseanläggningen han den 23.1.1954 lyckades rymma samt illegalt överskrida den ungersk-österrikiska gränsen. Horvath förklarade, att han under fängelsetiden vid upprepade tillfällen sammanträffat med en man, som uppgivit sig vara Raoul Wallenberg och vilken för honom nämnt, att han varit svensk diplomat och att han i krigets slutskede häktades av ungrarna samt att han passerat de ungerska rannsakningsfängelserna Andrási ut nr 60 samt Marko i Budapest, innan han överförts till fängelset i Vac. Den förnämde Wallenberg, för enkelhetens skull här nedan kallad W. hade hittills icke dömts

något straff och visste inte heller för vad han skulle anklagas. Enligt vad Horvath uppgav sig veta, hade W. två gånger varit i förhör dels i staden Komaron dels i Tata. W:s cell befinner sig i andra våningen i fängelsets huvudbyggnad, där han ensam innehade cell nr 26. W. gjorde på honom ett mycket intelligent, men nedbrutet intryck. Han lider för närvarande av någon slags lungsjukdom och gav överhuvudtaget intryck av att vara en sjuk och av umbäranden märkt man.

Horvath uppgav vidare, att i fängelset i Vac befinner sig en tysk medicine professor, dr. Neumann, från Göttingen samt en dansk affärsman, Knut Hansen. Såsom eventuell kontaktperson, genom vilken man möjligen kunde få närmare uppgifter, och t.o.m. få från ett skriftligt meddelande till W. angav Horvath en fängelsesjukvårdare vid namn Ferenc Kovács, adress: Váci Foghaz, Úrlakás, Vac, Esztergom Megye. Denne skulle, enligt Horvath, kunna tillskrivas genom ett i Ungern postat brev.

Josef Horvath, vilken under fängelsetiden svårt misshandlats, uppgav på förfrågan, att han tidigare d.v.s. innan han kommit till fängelset i Vac icke hört talas om någon Wallenberg. Han kunde icke med ledning av fotografierna identifiera Wallenberg. Han beskrev W. som en 48-års man, cirka 175 cm lång, vithårig och med blå ögon. Horvath kallade W. för Gaul och icke för Raoul, men hade aldrig korrigerats av W.

Vien den 19 februari 1954.

Gunnar Lorentzon

P.S. Konsul Atzwanger har av beskickningen anmodats att behandla detta och liknande ärenden strängt förtroligt.

Avskrift

KÖNIGL SCHWEDISCHE

GESANDTSCHAFT

Konsularabteilung

Verbindungsstelle Salzburg

Salzburg, den 11.2.1954

Max Ott Platz 6

Telefon 71 3 48

An die

Königl. Schwedische Gesandtschaft,

Wien IX/Liechtensteinstrasse 51

=====

Am 10.2.1954 hat bei mir ein angeblicher Flüchtling aus Budapest vorgesprochen, welcher wegen Landesverrat seit 1948 in Haft gewesen sein soll und am Transport vom Gefängnis zum Arbeitslager angeblich geflüchtet ist. Da derselbe keinerlei Unterstützung etc. beansprucht hat, dürfte seine Mitteilung vielleicht sogar auf Wahrheit beruhen. Jedenfalls erlaube ich mir seine diesbezügliche Schilderung an Sie zur eventuellen Verwertung weiterzuleiten.

Der Flüchtling, welcher Wert darauf legt, dass sein Name nicht genannt wird, ist im Gefängnislazarett in Vac/Budapest angeblich mit dem bis 1945 an der Schwedischen Botschaft in Budapest als Attaché tätig gewesenem Gaul Wallenberg, welcher ein Cousin des schwedischen Bankiers Erik Wallenberg sein soll, in einer Zelle zusammengekommen. Herr Wallenberg soll im Jahre 1945 beim Einmarsch der Russen mit den anderen Mitgliedern der Botschaft verhaftet worden sein. Während dieselben aber, da sie in der Kgl. Schwedischen Botschaft in Budapest gewohnt haben, ausgetauscht worden seien, soll Wallenberg, welcher ausserhalb der Botschaft seine Wohnung hatte, verschleppt und zu einer Gefängnisstrafe unbestimmter Dauer, welches Strafmass mit 20 Jahren identisch sein soll, verurteilt worden sein. Der Gesundheitszustand war zur Zeit, als er mit dem Flüchtling im Gefängnislazarett zusammen war, nicht gut. Angeblich hat der Flüchtling Auftrag, von Herrn

-sonstige verlässliche Informationen
1991 freigegeben 01 nach Prüfung

Wallenberg, die nächste diplomatische schwedische Vertretung auf-
zusuchen und dort zu bitten, dass die Angehörigen Wallenbergs,
welche seit 1945 nichts mehr von ihm gehört haben sollen, ver-
ständigt werden.

Selbstverständlich konnte ich die Aussagen dieses
Flüchtlings in keiner Weise kontrollieren, da derselbe sich
nicht einmal ausweisen konnte, sondern behauptete, von der
österreichischen Polizei erst in einigen Tagen einen entsprechen-
den Ausweis zu erhalten.

Richard Atzwanger
Vizekonsul

Avskrift av chiffrertelegram från utrikes-
departementet till beskickningen i Wien,
avsänt den 23 februari 1954.

Nr. 7

Primo. Handbrev Lorentzon Jarring 19 februari.

Insänt så fullständigt signalement som möjligt på
ungraren med angivande detaljer hans sätt uppträda.

Han är troligen en skojare. Tag icke vidare kontakt
med honom.

Secundo. Med vilket plan återvänder Hellman. Edert 12.

Från Wien

Avsant den 24 /2 19 54 kl. 1755

Inkom den 24 /2 19 54 kl. 1915

Utskrivet i 3 ex. Detta är ex. nr 2

13.

För Jarring personligen. Edert chiffer 7.

Primo. Signalement kurirsänds lördag. Provokatorisk avsikt icke utesluten.

Secundo. Avvakta chifferbesked då operationen tar ytterligare någon dag. Vårt chiffer 12.

Lorentzon

KOPIA KOPIA

Avskrift av personligt och strängt förtroligt
handbrev från ~~traf.~~charge d'Affaires Lorentzon,
Wien, till utrikesrådet Jarring, dagtecknat den
25 februari 1954.

27/2

Horvath

Åberopande meddelande i särskild ordning ber jag.
få meddela de av Eder önskade ytterligare detaljerna om
Josef Horvath. Han är 165 cm lång, har ovan ansiktsform,
bruna ögon och mörkblont hår. Han är lätt identifierbar
genom ett tefatstort ärr på hjässan. Detta ärr täckes
någorlunda av hår men kan lätt iakttagas framförallt av en
längre person. Horvath uppgav sig ha fått detta ärr genom
misshandel i fängelset och att han sedan fått hud transplan-
terad från vänstra låret för att läka såret. Jag fick den
uppfattningen, att den i mitt tidigare P.M. omnämnde profes-
sor Neumann utfört denna operation. Horvath visade även
ärret på vänstra benet, varifrån den transplanterade huden
tagits. Det var cirka 15 cm. långt. Horvath gjorde ett all-
mänt nervöst intryck, kedjerökte till och med av mig till-
handahållna cigarrer och hans händer darrade ständigt.

Han uppgav sig tidvis ha fungerat som ungersk-tysk
tolk i fängelset i Vac. Sina goda tyska kunskaper sade han
sig ha förvärvat genom sin moder, vilken H. uppgav vara av
tysk härstamning, ehuru hon är född i Tatabanya (Ungern)
1905. Som ogift hette hon Elisabeth Scheffer. H:s fader är
född i Budapest 1903 och heter Lajos H. Från sina föräldrar
har H. icke några som helst underrättelser sedan han arreste-
rades.

H. gjorde ett vaket och intelligent intryck och
syntes vara vid tämligen god vigör trots alla de umbäranden,
som han uppgav sig ha genomgått. Då såväl konsul Kalhorn,
vilken förde protokollet, som jag själv redan av konsul
Atzwangers redogörelse voro relativt skeptiskt inställda
till H:s redogörelse och provokatoriska avsikter icke kunde
uteslutas, "förhördes" Horvath under "rutinmässiga" former.
Vid förhöret frapperades jag främst av att H. sade sig ha
lyckats taga sig över den ungersk-österrikiska gränsen kry-
pande utefter järnvägen mellan Hegyeshalom och Nickelsdorf,
en icke obetydlig fysisk prestation och ett mycket hasard-
artat företag, då gränsen här är mycket strängt bevakad. Vi-
dare föreföll det underligt, att H. i fängelset kallat den

1081

förmente Wallenberg gör Gaud utan att ha blivit korrigerad. Härtill kommer att H., som i övrigt syntes ha ett starkt utvecklat sinne för detaljer, icke kunde lämna några ingående upplysningar om de samtal, som han uppgav sig ha fört med Wallenberg. Han sade sig icke kunna erinra sig detaljer från dessa samtal. På frågan, om han trodde, att övriga medfångar kände till, att det var Wallenberg eller över huvud taget en utlänning, som satt i den uppgivna cellen, sade han, att detta sannolikt icke var fallet, då fångarna aldrig nämndes vid namn utan gingo under nummerbeteckningar. Wallenbergs nummer kunde han icke erinra sig. Att han över huvud taget "kunnat kontrollera", att det var Wallenberg, som satt i cell nr 26, berodde på att han vid ett tillfälle i fängelsesjukhuset vid en sjukvisitation assisterat genom att taga fram de sjukas kort ur ett kortregister.

H:s adress är för närvarande Caritasherberge, Planinstrasse 81, Salzburg.

En redogörelse för mina intryck av Horvath skulle vara ofullständig, om den gäve intryck av att H. med säkerhet vore en skojare eller provokatör. I flera hänseenden verkade han mycket vederhäftig och det patos, till vilket han emellanåt uppeldade sig, var - om det icke var äkta - synnerligen välspelat. Om jag icke själv fått det intrycket, att W. med viss sannolikhet spårats till en helt annan plats, skulle säkerligen H:s redogörelse verkat vederhäftig och mindre otrolig.

Lagrad

Avskrift av avskrift.

Bremen 8/4 1954

Flykting Ungern med bud från Raoul Wallenberg
Telegrafera vad skall göras adress Konsulatet Bremen

O r c z y

1082

Lydelse

Avskrift av chiffrertelegram från utrikesdepartementet
till generalkonsulatet i Hamburg, avsänt den 9 april
1954.

N:r 2

Strängt förtroligt.

Primo. Marcus Wallenberg har från Bremen mottagit telegram
av följande lydelse citat flykting Ungern med bud från
Raoul Wallenberg Telegrafera vad skall göras adress
Konsulatet Bremen slutcit. Telegrammet är undertecknat
Orczy.

Secundo. Kontakta genast konsulatet Bremen och utrön
vem flyktingen är. Införskaffa fullständigt signalement.

Tertio. Vem är Orczy

Quarto. Telefonera Jarring under eftermiddagen för att
ge preliminära uppgifter om resultatet.

1083

Lapraty

Avskrift av rekommenderat, strängt förtroligt
handbrev från vicekonsul Reinius, Hamburg, till
utrikesrådet Jarring, dagtecknat den 10 april 1954.

Åberopande gårdagens samtal ber jag härmed få
insända 4 P.M. , innehållande de uppgifter, som hittills
kunnat erhållas.

Avskrift.

Strängt förtroligt.

Kungl. Svenska Konsulatet.

P.M.

T.f. norske konsulin i Bremen, vicekonsul Dahl, har per telefon lämnat följande upplysningar angående Orczy: Längd c:a 172 cm., låg panna; smala, djupa ögon; ljust hår, något skallig med silverplatta i hjässan. Ålder enligt egen uppgift 27-28 år, men verkar vara äldre. Utseendet något mongoliskt - eventuellt typiskt ungerskt. Talar flytande tyska, enär han enligt uppgift skall ha arbetat i Tyskland under kriget. Har i Budapest-Wac-fängelset varit tillsammans med en norrman och Raoul Wallenberg. Själv flytt från fängelset 15 mars och helt nyligen anlant till Bremen. Dahl kunde icke uttala sig om Orczy's trovärdighet. Uppgift på namn eller adress hade Dahl lovat att icke utlämna.

Hamburg den 9 april 1954.

Undert. K. Reinius.

1084

P.M.

angående vissa uppgifter angående Raoul Wallenberg.

- 1) Vid 12-tiden den 9 april 1954 ringde assistenten vid härvarande svenska sjömansmissionen, herr Lindquist, och meddelade, att han gärna ville tala med mig vid 15-tiden, då han hört något om en person, som kunde lämna upplysningar angående Wallenberg.
- 2) Vid 15,15-tiden infann sig Lindquist på konsulatet och meddelade, att han genom en dam vid norska konsulatet i Bremen fått höra, att en person varit där och lämnat upplysningar angående en norsk medborgare, Knut Hansen, och en svensk Raoul Wallenberg.
- 3) Jag bad Lindquist medfölja till norska konsulatet, där vi samtalade med sek. Dahl (norske konsuln är för närvarande i Norge), som bekräftade, att en person, som uppgav sig heta Jozsef Orczy och vara ungersk medborgare och numera flykting i Västtyskland, meddelat, att han suttit i fängelse "Budapest Vác" och där träffat en norrman Knut Hansen och en svensk Raoul Wallenberg. Orczy ville gärna komma i kontakt med Wallenbergs familj i Sverige och meddelade, att han redan skickat ett telegram till familjen. Orczy fick respengar av Dahl för resa till Flüchtlingslager Uelzen, Lüneburger Heide, dit han troligen redan avrest. Dahl ansåg, att Orczy verkade trovärdig angående de upplysningar han lämnat angående Knut Hansen. Dahl inväntade besked från norska UD, dit han lämnat meddelande. Orczy lovade skriva till Dahl, när han kommit fram för att lämna fullständig adress.
- 4) Herr Kadow vid härvarande konsulatet meddelade mig det, som står i Kadows närslutna P.M.

Bremen den 9 april 1954

Undert. K.H. Hansson.

1085

Avskrift.

Kungl.Svenska Konsulatet.

Bremen, den 9. April 1954.

Strängt förtroligt.

P.M.

Am Donnerstag, den 8. April, morgens gegen 0845 Uhr kam ein Mann in ziemlich mitgenommenen beige, kariertem Sportanzug in das Konsulat. Im gehrochenem deutsch bat er um die Telegrammadresse oder Anschrift des Bankdirektors Wallenberg in Stockholm. Auf meine Frage, zu welchem Zweck er diese benötige, erzählte er mir, er sei aus Ungarn geflüchtet, wo er im Gefängnis gewesen sei. Er habe Nachrichten von einem Raoul Wallenberg, der in Ungarn verhaftet worden und verschwunden sei. Dieser sei verwandt mit dem Bankdirektor Wallenberg in Stockholm und wolle er Nachrichten von ihm nach Schweden übermitteln. Auf meinen Hinweis, dass es mehrere Bankdirektoren namens Wallenberg in Stockholm gäbe und ob er nicht den Vornamen wisse, konnte der Mann mir keine Auskunft geben. Ich nannte ihm dann schliesslich die Anschrift von Bankdirektor Markus Wallenberg, Blasieholmstorg 11, Stockholm. Der Mann bat mich weiter, ihm einen deutschen Telegrammtext ins schwedische zu übersetzen, was ich auch getan habe. Er telegrafierte etwa:

Flykting från Ungern med upplysningar om Raoul Wallenberg, telegrafera vad jag skall göra.

Underskrift: Orczy, Svenska Konsulatet i Bremen.

Der Mann sagte, dass er Geldmittel habe um das Telegramm selbst aufgeben zu können, sein Ersuchen, das Telegramm über das Konsulat telefonisch aufzugeben, wurde deshalb von mir abgelehnt.

Der Mann hat dann am Nachmittag gegen 0400(1600) Uhr und gegen 0500(1700) Uhr nochmals angerufen und angefragt, ob eine Antwort für ihn eingegangen sei.

Ich hatte den Eindruck von dem Mann, dass er unter Vertauschung von angeblichen Nachrichten versuchen wollte, geldliche Unterstützung zu erhalten um nach Schweden reisen zu können, wie dieses schon öfters von angeblichen oder wirklichen Flüchtlingen unter allen möglichen Vorwänden versucht wurde und habe daher dem Vorgang keine grössere Bedeutung zugemessen, zumal der Mann das Konsulat nur wegen einer Adresse in Anspruch nahm.

1086

Ich wollte Herrn Hansson dieses Vorkommnis berichten, bin jedoch dann infolge der Anhäufung laufender Visierungs- und Musterungsarbeiten nicht mehr dazu gekommen und erinnerte den Vorgang erst heute wieder, als ich von Herrn Hansson in dieser Angelegenheit gefragt wurde.

Undert. Kadow

Am Donnerstag, den 24. April, morgens gegen 6 Uhr kam ein Mann in einem dunklen Anzuge, welcher sich als Herr Hansson aus Stockholm bezeichnete, in das Konsulat. Im Gespräch wurde festgestellt, dass er ein Angehöriger der Konsularverwaltung in Stockholm sei. Auf meine Frage, zu welchem Zweck er diese Konsularverwaltung besucht habe, antwortete er, er sei aus Ungarn gekommen, wo er im Konsulat gewesen sei. Er habe Nachrichten von einem Herrn Kadow erhalten, dass dieser in Stockholm verhaftet worden und verurteilt sei. Dieser soll vor Gericht mit dem Konsul von Stockholm in Stockholm und wurde er Nachrichten von ihm nach Schweden überbracht. Ich habe ihn mit mir genommen und er nicht den Vorname Hansson, sondern Kadow, mir keine Auskunft geben. Ich habe ihn dann nach Stockholm in die Konsularverwaltung von Stockholm gebracht, wo er sich aufhielt. Der Mann hat mich weiter, dass er sich in Stockholm aufhalte und nach Schweden zu seiner Familie kommen möchte. Ich habe ihm keine Auskunft gegeben.

Am Freitag, den 25. April, kam ein Mann in einem dunklen Anzuge, welcher sich als Herr Hansson aus Stockholm bezeichnete, in das Konsulat. Im Gespräch wurde festgestellt, dass er ein Angehöriger der Konsularverwaltung in Stockholm sei. Auf meine Frage, zu welchem Zweck er diese Konsularverwaltung besucht habe, antwortete er, er sei aus Ungarn gekommen, wo er im Konsulat gewesen sei. Er habe Nachrichten von einem Herrn Kadow erhalten, dass dieser in Stockholm verhaftet worden und verurteilt sei. Dieser soll vor Gericht mit dem Konsul von Stockholm in Stockholm und wurde er Nachrichten von ihm nach Schweden überbracht. Ich habe ihn mit mir genommen und er nicht den Vorname Hansson, sondern Kadow, mir keine Auskunft geben. Ich habe ihn dann nach Stockholm in die Konsularverwaltung von Stockholm gebracht, wo er sich aufhielt. Der Mann hat mich weiter, dass er sich in Stockholm aufhalte und nach Schweden zu seiner Familie kommen möchte. Ich habe ihm keine Auskunft gegeben.

Der Mann hat dann am Donnerstag gegen 6 Uhr (1700) Uhr nochmals erschienen und angegeben, ob eine Antwort für ihn eingegangen sei. Ich habe ihm keine Antwort gegeben. Am Freitag, den 25. April, kam ein Mann in einem dunklen Anzuge, welcher sich als Herr Hansson aus Stockholm bezeichnete, in das Konsulat. Im Gespräch wurde festgestellt, dass er ein Angehöriger der Konsularverwaltung in Stockholm sei. Auf meine Frage, zu welchem Zweck er diese Konsularverwaltung besucht habe, antwortete er, er sei aus Ungarn gekommen, wo er im Konsulat gewesen sei. Er habe Nachrichten von einem Herrn Kadow erhalten, dass dieser in Stockholm verhaftet worden und verurteilt sei. Dieser soll vor Gericht mit dem Konsul von Stockholm in Stockholm und wurde er Nachrichten von ihm nach Schweden überbracht. Ich habe ihn mit mir genommen und er nicht den Vorname Hansson, sondern Kadow, mir keine Auskunft geben. Ich habe ihn dann nach Stockholm in die Konsularverwaltung von Stockholm gebracht, wo er sich aufhielt. Der Mann hat mich weiter, dass er sich in Stockholm aufhalte und nach Schweden zu seiner Familie kommen möchte. Ich habe ihm keine Auskunft gegeben.

Avskrift.

Kungl. Svenska Konsulatet.

Strängt förtroligt.

P.M.

angående samtal med Flüchtlings-Durchgangslager i Uelzen.

En tjänsteman i lägreets kartoteksavdelning upplyste, att Orczy på förmiddagen den 9/4 uppsökt lägreet och önskat få en bostad anvisad. Han innehade inga andra handlingar än ett av Notaufnahmelage i Giessen/Hessen utställt intyg. Ehuru man i Giessen varit av den uppfattningen, att O. vore tysk medborgare, ansåg sig Uelzen icke behörig i ärendet. Han erhöill därför biljett för vidareresa till Hannover, där han hade att anmäla sig hos utlänningspolisen för vidare utredning. O. hade bl.a. uppgivit, att modern vore tyska och fadern ungrare.

Konsul Wilkening anmodades av mig att taga kontakt med utlänningspolisen i Hannover för att fastställa, om O. visat sig där. Om så ännu icke varit fallet, vore det av värde att erhålla omgående besked, när han kommer, så att jag eventuellt skulle kunna taga personlig kontakt med honom.

Hamburg den 10 april 1954.

Undert. Reinius.

1087

Avskrift av strängt förtroligt handbrev den
12 april 1954 från vicekonsul Reinius, Hamburg,
till utrikesrådet Jarring, dagtecknat den 12
april 1954.

Legat

I anslutning till mitt handbrev den 10 dennes
./• ber jag få översända en beskrivning på Orczy, som lämnats
av hr Kadow i Bremen.

1088

Avskrift.

Kungl. Svenska Konsulatet

Bremen, den 9. April 1954.

Strängt förtroligt.

O r c z y .

ungefähre Personenbeschreibung.

=====

mittelgross, ca: 168 - 170 cm,

vollschlank, rundliches Gesicht, etwas Backenknochen

Haare: mittelblond, vorn von der Stirn aufsteigend ziemlich
kahl

ungefähres Alter: 40 - 45 Jahre

Bekleidung:

beige, kariert Sportanzug, ziemlich strapaziert,
loser Übergangsmantel, hellbräunlicher, wahrschein-
lich Noppenstoff

Auftreten:

Wirkt nervös, Hände zittern, spricht gebrochen
deutsch mit typisch slawischem Akzent.

Bonn, p.t. Köln, den 26 april 1954.
Strängt förtroligt.

Broder,

Strax före kurens avgång i dag har jag fått besök av en person, som uppgav sig vara ungerske medborgaren Josef Orczy, född i Budapest den 22 mars 1927, och som sade sig ha sett Raoul Wallenberg så sent som i början av detta år i det politiska fängelset i Vác vid Donau norr om Budapest. O. är tydligen identisk med den person, som den 8 april uppsökte konsulatet i Bremen i samma ärende, varom Du torde ha informerats genom konsulatet i Hamburg, ehuru han nu förnekade, att han förut varit i kontakt med någon svensk utlandsrepresentation.

Enligt vad O. berättade, hade han själv suttit fängslad i Vác, men sedan han fått kännedom om avsikter att överföra honom till Ryssland lyckats fly den 8 mars i år och den 23 mars ta sig in på västtyskt område vid Passau. Han uppgav sig ha sett W. första gången i början av 1951 i genomgångsfängelset Marko Utca i Budapest. De hade då varit tillsammans helt kort, men 1952 återsatt varandra i Vác, där de cirka 6 månaders tid suttit i samma cell jämte 14 ungrare. Senare hade W. - vars hälsotillstånd enligt O. vore ytterst dåligt; bl.a. vore ena lungan borttagen och han lede av tbc - överförts till fängelsets sjukhus, där han ännu i början av mars i år befunnit sig.

Herr Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet.

O., som själv varit sjuk, hade då och då sett W. på sjukhuset.

W. hade för O. uppgivit, att han i december 1944 under flykt från Budapest till Debrecen blivit svårt sårad^{och} förvarats i ett ryskt fängelse i Debrecen till slutet av 1949, då han överförts till Marko Utca, varifrån han i slutet av mars 1951 flyttats till Vác. Högste chefen för fängelset i Vác vore en ryss, men i övrigt vore regimen ungersk. W. vore "vorläufig interniert", hittills icke anklagad för något och ännu mindre dömd.

Närmare detaljer från samtalet hinner jag icke nedteckna före kurens avgång men insänder en utförlig redogörelse med nästa kurir, som avgår härifrån den 29 dennes. O. kan knappast sägas giva något mera förtroendeingivande intryck. Han utbad sig emellertid inga särskilda förmåner utan sade sig ha kommit till beskickningen endast för att fullgöra sin "mänskliga plikt" att försöka hjälpa W.

/u/ T.Göransson

Bonn, p.t. Köln, den 29 april 1954.
Strängt förtroligt. 1 bil.

Bröder,

./.

I anslutning till mitt handbrev den 26 dennes
ber jag få översända en mera utförlig uppteckning
rörande mitt samtal med ungraren Josef Orczy, som upp-
gav sig ha sett Wallenberg i Vác i Ungern så sent som
i år. Orczy var ytterligt angelägen, att hans namn
icke skulle användas i sådant sammanhang, att några
risker därigenom skulle kunna tänkas uppstå för honom
närstående personer, och hemställde särskilt, att
beskickningen måtte framföra detta till dem, den toge
kontakt med i ärendet.

/u/ T.Göransson

Herr Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet.

1091

P.M.

angående samtal med Josef Orczy.

Måndagen den 26 innevarande april på förmiddagen uppsöktes beskickningen av en person, som sade sig önska lämna vissa upplysningar om Raoul Wallenberg. Jag mottog vederbörande i närvaro av legationssekreterare Bothén. Besökaren presenterade sig som ungerske medborgaren Josef Orczy, född i Budapest den 22 mars 1927. Namn och födelsedata voro angivna i ett av vederbörande företett identitetspapper, utfärdat den 9 april 1954 av "Notaufnahmehager Uelzen" i Niedersachsen. I detta dokument angavs även, att O. den 23 mars 1954 illegalt inkommit på förbundsrepublikens område vid Passau.

Om sig själv uppgav O. i huvudsak följande. Han hade under kriget varit anställd i det tyska filmbolaget UFA:s filial i Budapest. Bl.a. hade han medverkat vid spridningen i Ungern av den antisemitiska filmen "Jud Süß", vilket ådragit honom de ungerska judarnas fiendskap (O. gav f.ö. vid ett par tillfällen under samtalet uttryck åt en tämligen prononcerad antisemitisk inställning). I november 1946 hade O. blivit häktad och förts till ungerska statssäkerhetstjänstens fängelse vid gatan Andrasi ut i Budapest. Där hade han kvarhållits till februari 1951, då

han dömts till 25 års tvångsarbete och överförts till ett genomgångsfängelse för politiska fångar i Budapest vid namn Marko utca, där han en tid använts som tolk. Därifrån hade O. i augusti 1952 förflyttats till Ungerns centralfängelse för politiska fångar, beläget i staden Vác vid Donau norr om Budapest. Sedan O. och ett antal medfångar fått kännedom om föreliggande avsikter att transportera dem till Ryssland, hade en grupp på 11 fångar den 8 mars 1954 företagit ett flyktförsök. O. och en kamrat hade lyckats komma undan, medan de övriga gripits. Över Österrike hade O. tagit sig fram till Tyskland.

Raoul Wallenberg hade O., uppgav han, första gången träffat helt kort i Marko utca i mars 1951. Sedan hade de återsett varandra i Vác, dit W. skulle ha överförts i slutet av mars 1951 och O., som ovan nämnts, i augusti 1952. De hade under en period av cirka 6 månader, förmodligen under vintern 1952-53 (O:s minne för tidpunkter är rätt dåligt) hållits fängslade i samma cell jämte 14 andra fångar av ungersk nationalitet. Vidare hade O. sammanträffat med W. i fängelsets sjukhus vid ett par tillfällen, första gången i november 1953. Enligt O. hade W. under senare tid permanent vistats på sjukhuset och ännu befunnit sig där den 8 mars i år, då O. flydde. W:s hälsotillstånd vore ytterligt dåligt, en lunga hade måst avlägsnas och han lede av svår tuberkulos. Han hade fått flera blodtransfusioner (O. nämnde i förbigående, att beteckningen för W:s blodgrupp vore AB). Enligt O. torde han ej ha långt kvar att leva.

Om sina egna öden skulle W. ha berättat följande. Han hade i december 1944 sökt fly från det belägrade Budapest till det nya regeringssätet Debrecen tillsammans med en grupp på 7 å 8 judar. På vägen hade de överfallits, och W. hade blivit svårt sårad av skott i magen och ena lungan. Han hade vaknat till medvetande på ett sjukhus i Misholz mellan Budapest och Debrecen och genom rysk försorg förts till sistnämnda ort, där han sedan kvarhållits i ett ryskt fängelse till slutet av 1949. Då hade han överförts till Marko utca och därifrån i slutet av mars 1951 förflyttats till Vác. Enligt O. vore W. fortfarande "vorläufig interniert".

Han vore icke anklagad för något och ännu mindre dömd. W. hade för O. namngivit två släktingar i Sverige, Marcus och Erik Wallenberg. I övrigt hade han varit mycket förtrogen - O. kunde icke erinra sig ytterligare konkreta upplysningar lämnade av honom.

O. uppskattade W:s ålder till 35 à 36 år och beskrev honom på följande sätt: smalt ansikte, lång, framträdande näsa, mörkt, numera kraftigt gråsprängt hår, magerlagd, längd ca 180 cm.

Om förhållandena i Vác berättade O. följande. Fängelset (lägret?) rymde 28-30.000 fångar. Högste chef vore en ryss men regimen i övrigt helt ungersk. Den ryske chefs närmaste man vore ungraren dr. Szabó László. Bland icke-ungerska fångar i Vác hade O. sett en del italienare men ingen annan skandinav än W. Tid efter annan överfördes grupper av fångar från Vác till Ryssland. Ingen som helst kommunikation med yttervärlden vore tillåten.

I övrigt må från samtalet antecknas följande:

- 1) Enligt O. befinner sig det stora lägret för utländska fångar i Ungern i Tatato Varas nära Budapest.
- 2) Den medfånge, som jämte O. lyckats rymma, vore en "Volksdeutscher" vid namn Stefan Schefer, som f.n. vistades i ett flyktingläger i Benzheim-Auerbach i södra Tyskland. Även denne Schefer hade enligt O. träffat W. i Vác.
- 3) O. har f.n. ingen fast bostad och vet intet om hur eller var han kan få en ordning tillvaro i Tyskland. Han kunde emllertid eventuellt nås genom en viss John Swanink, en tidigare medarbetare från Budapest, vars adress vore Columbia Filmgesellschaft Inc., Friedrich Ebert Strasse 6^{III}, Frankfurt am Main.
- 4) O. hade satt sig i förbindelse med internationella Röda Kors-kommittén i Genève, och därvid även omnämnt, att W. befunne sig i fångenskap i Ungern.
- 5) O. tycktes känna till familjen Wallenbergs ekonomiska och sociala ställning i Sverige.

O. är

O. är tydligen identisk med den person med samma namn, som den 8 april i år uppsökte konsulatet i Bremen och sade sig ha upplysningar om W. Hörande detta besök torde konsulatet i Hamburg ha rapporterat till departementet. Vid sitt besök å beskickningen uppgav emellertid O. på förfrågan, att han icke tidigare efter sin flykt varit i förbindelse med någon svensk myndighet. Vidare lär O. i Bremen ha besökt därvarande norska konsulat och meddelat, att han i ett ungerskt fängelse träffat en norsk medborgare, medan han här förklarade sig icke ha mött någon annan skandinav än W.

O. ger intryck av att vara såväl fysiskt som psykiskt i dålig kondition, talar tyska med stark brytning, rätt flytande men ofta nervöst och ganska osammanhängande, samt förefaller vara ekonomiskt fullständigt utblottad och utan förbindelser i Tyskland (med undantag för ovannämnde Swanink). Han gjorde emellertid icke den minsta antydning om någon önskan att erhålla ekonomisk ersättning utan sade sig ha kommit till beskickningen, därför att han ansåge det vara sin "mänskliga plikt" att försöka hjälpa W. (vars verksamhet till förmån för de ungerska judarna han f.ö. sade sig ogilla). Det tycktes emellertid även framgå av samtalet, att O. vid förhör inför en brittisk tjänsteman i ovannämnda flyktingläger Uelzen uppmanats att sätta sig i förbindelse med svenska myndigheter beträffande W.

Köln den 29 april 1954.

(T. Göransson)

Bonn., p.t. Köln, den 10 maj 1954.
Strängt förtroligt. 2 bil.

Broder,

./.

I anslutning till mitt handbrev den 29 nästlidna april angående en ungrare Josef Orczy, som påstod sig nyligen ha sett Raoul Wallenberg i ett fängelse i Ungern, ber jag få närsluta avskrift av ett brev från konsulatet i Stuttgart den 5 dennes, varav framgår, att konsulatet samma dag besökts av en viss Joseph Kovacs, som hade liknande meddelanden att lämna. Allt tyder på att det rör sig om samma person. Vederbörande synes dessutom i går, söndag, ha sökt kontakt med konsulatet i Hannover, men vi ha ännu icke hört något närmare därom.

För det intresse det eventuellt må ha, ber jag få översända ett foto av Orczy, som en av beskickningens medlemmar lyckades ta, när O. var på väg in till vårt kansli.

T.Örenson

Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet.

1093

Avskrift av avskrift.

Konsulatet i Stuttgart.
Rek.

Stuttgart den 5 maj 1954.

Kungl. Svenska Beskickningen,
Köln-Marienburg.

Härmed ha vi äran lämna följande uppgift beträffande Herr Raoul Wallenberg.

En person, som uppgav sig heta K o v a c s, Joseph, född den 22/4 1927 i Budapest, och, som sade sig vara flykting från Ungern, har i dag till Konsulatet muntligen lämnat följande meddelande.

Kovacs skulle till och med den 8 mars 1954 ha visats i fängelset "Vac Markovica 61" i Budapest. I nämnda fängelse skulle, enligt Kovacs uppgift, även Herr Raoul Wallenberg befinna sig.

Kovacs, som uppgav sig vara svårt krigsskadad, bl.a. genom en skottskada i huvudet, anhöll, att hans meddelande skulle behandlas diskret och att hans namn icke skulle utlämnas.

Kovacs nuvarande adress uppgavs vara: Lager Ulzen, Bohldam bei Hannover.

Vi ha velat meddela Beskickningen ovanstående för ställningstagande och eventuell åtgärd.

Enligt uppdrag:

u. Ingalill Nyberg
Kanslist

Avskrift av förtroligt handbrev från
konsul N.-E. Ekbläd, Hamburg, till utrikes-
rådet Jarring, dagtecknat den 12 maj 1954.

Orzy

13/5

Härmed ber jag få översända en av konsul Wilkening upprättad promemoria angående ett besök, som den tidigare omskrivne Josef Orczy gjort i hans hem söndagen den 9 maj omkring kl. 13.00. Samtalet med Orczy fördes av fru Wilkening, enär konsul Wilkening var tillfälligt bortrest. Minuterna före besöket hade Reinius med anledning av ett telefonmeddelande från Göransson lämnat fru Wilkening anvisningar beträffande samtalet.

Då Orczy vid den första telefonkontakten med fru Wilkening bestämt förklarat, att han på grund av vidareresa icke hade tid att vänta längre än till kl. 13, ansåg Reinius, att det icke vore någon idé med att köra till Hannover. Orczy hade dessutom enligt Göransson redan förhörts av beskickningen.

1094

A k t e n n o t i z /betr. Josef O r c z y.

Am Sonntag, den 9. Mai 1954 gegen 10 Uhr, rief ein Mann namens Josef O r c z y in der Privatwohnung Konsul Wilkening an und wollte den schwedischen Konsul sprechen. Da Konsul Wilkening nicht anwesend war, wollte er mit Frau Wilkening sprechen, um über Herrn W a l l e n b e r g zu berichten. Frau Wilkening bestellte O r c z y in die Privatwohnung, Hann.-Kirchrode, Östbergweg 9.

In der Zwischenzeit telefonierte Frau Wilkening mit der Gesandtschaft in Köln (Legationsrat Göransson), da die Privatnummer von Konsul Reinius in Hamburg in dem Moment nicht vorlag. Gegen Mittag rief Konsul Reinius bei Frau Wilkening an.

Dann erschien Josef O r c z y, ca. 1,63 - 1,65 cm gross, sehr blass, macht einen unsympathischen Eindruck, dunkelbraunes Haar, wies auf dem Kopf die Spuren (Narbe) einer Verletzung. Bekleidet war er mit einem grauen Anzug, grauem Regenmantel, dunklem Hut und hatte eine dunkelbraune, schwere Aktentasche bei sich. Die Schuhe waren in zu gutem Zustand um auf einen Fussmarsch von Uelzen nach Hannover schliessen zu lassen, wie Orczy angab. Er führte eine neue Kamera mit sich, die er offensichtlich zu verkaufen beabsichtigte.

O r c z y wies sich aus mit einem Ausweis, ausgestellt von der Polizei Hannover, Hardenbergstrasse, Zimmer-Nr. 307, mit amtlichen Stempel. Auf dem Ausweis war auch vermerkt, dass er über Passau nach Deutschland gekommen sei. Eine Rückfrage beim Polizeipräsidium Hannover am nächsten Tag ergab, dass es sich hier höchstens um einen provisorischen Ausweis gehandelt haben kann mit einer Gültigkeitszeit von 5 Tagen. - Weiter legte O. eine Karte des Flüchtlingslagers Uelzen vor, wo sein Name mit einem Farbstift (grünlich/blau) eingetragen war (in Druckschrift) die übrigen Personalien waren mit Tinte geschrieben. Einen Stempel hatte diese Karte nicht.

O. sagte über Herrn W a l l e n b e r g, den er als gross, mit schmalen Gesicht und kräftiger Nase beschrieb, aus, dass er mit Herrn Wallenberg in einem Gefängnis bei Budapest zusammengekommen wäre. Wallenberg hätte versucht, sich nach Debrecen durchzuschlagen wo die antikomunistische ungarische Regierung sass. Dabei wurde er durch Schüsse in den Bauch und eine Lunge schwer verletzt, dass man der Auffassung war, er würde diesen schweren Verletzungen erliegen sein. Herr Wallenberg wurde daher für tot erklärt. Gegen alle Erwartungen blieb W. am Leben und kam in das oben erwähnte Gefängnis ausserhalb von Budapest, Vac/B.P.K.B.P. 1649/53. Wallenberg habe Orczy gebeten, wenn seine Flucht glückt, Erik und Marcus Wallenberg in Stockholm eine Mitteilung zukommen zu lassen. Auf die Frage von Frau Wilkening, warum Wallenberg nicht versucht hätte mit Orczy und weiteren 10 Gefangenen zu fliehen, erklärte O., dass die Körperkräfte Wallenbergs nicht ausgereicht hätten, um sich diesen Strapazen zu unterziehen.

O. gab an, dass er nun nach Giessen zu Bekannten trampen

wolle, seine Adresse in Giessen sei Wetzlarstr. 29/I b. Kovacs.

Als O. ging, wurde er draussen auf dem Ostbergweg von einem Mann mit Aktentasche erwartet.

Hannover, den 10. Mai 1954.

/u/L.Wilkening

Stämpel

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

Bonn, p.t. Köln, den 13 maj 1954.
Strängt förtroligt. 1 bil.

Broder,

Som jag antydde i mitt handbrev den 10 dennes, uppsökte den mystiske ungraren Josef Orczy i söndags, den 9 maj, konsulatet i Hannover och sammanträffade i konsul Wilkenings frånvaro med dennes maka. Hörande vad som framkom vid samtalet ber jag få hänvisa till
./. närslutna uppteckning.

Orczys besynnerliga kringirrande mellan de svenska representationerna i Tyskland - varvid han på varje ställe tycks förneka, att han tidigare varit i kontakt med någon annan svensk myndighet - ger snarast intryck av att mannen icke är fullt tillräknelig.

/u/ T.Göransson

Utrikesrådet J a r r i n g ,
Utrikesdepartementet.

1096

A k t e n n o t i z /betr. Josef O r c z y.

Am Sonntag, den 9. Mai 1954 gegen 10 Uhr, rief ein Mann namens Josef O r c z y in der Privatwohnung Konsul Wilkening an und wollte den schwedischen Konsul sprechen. Da Konsul Wilkening nicht anwesend war, wollte er mit Frau Wilkening sprechen, um über Herrn W a l l e n b e r g zu berichten. Frau Wilkening bestellte O r c z y in die Privatwohnung, Hann.-Kirchrode, Östbergweg 9.

In der Zwischenzeit telefonierte Frau Wilkening mit der Gesandtschaft in Köln (Legationsrat Göransson), da die Privatnummer von Konsul Reinius in Hamburg in dem Moment nicht vorlag. Gegen Mittag rief Konsul Reinius bei Frau Wilkening an.

Dann erschien Josef O r c z y, ca. 1,63 - 1,65 cm gross, sehr blass, macht einen unsympathischen Eindruck, dunkelbraunes Haar, wies auf dem Kopf die Spuren (Narbe) einer Verletzung. Bekleidet war er mit einem grauen Anzug, grauem Regenmantel, dunklem Hut und hatte eine dunkelbraune, schwere Aktentasche bei sich. Die Schuhe waren in zu gutem Zustand um auf einen Fussmarsch von Uelzen nach Hannover schliessen zu lassen, wie Orczy angab. Er führte eine neue Kamera mit sich, die er offensichtlich zu verkaufen beabsichtigte.

O r c z y wies sich aus mit einem Ausweis, ausgestellt von der Polizei Hannover, Hardenbergstrasse, Zimmer-Nr. 307, mit amtlichen Stempel. Auf dem Ausweis war auch vermerkt, dass er über Passau nach Deutschland gekommen sei. Eine Rückfrage beim Polizeipräsidium Hannover am nächsten Tag ergab, dass es sich hier höchstens um einen provisorischen Ausweis gehandelt haben kann mit einer Gültigkeitszeit von 5 Tagen. - Weiter legte O. eine Karte des Flüchtlingslagers Uelzen vor, wo sein Name mit einem Farbstift (grünlich/blau) eingetragen war (in Druckschrift) die übrigen Personalien waren mit Tinte geschrieben. Einen Stempel hatte diese Karte nicht.

O. sagte über Herrn W a l l e n b e r g, den er als gross, mit schmalen Gesicht und kräftiger Nase beschrieb, aus, dass er mit Herrn Wallenberg in einem Gefängnis bei Budapest zusammengekommen wäre. Wallenberg hätte versucht, sich nach Debrecen durchzuschlagen wo die antikommunistische ungarische Regierung sass. Dabei wurde er durch Schüsse in den Bauch und eine Lunge schwer verletzt, dass man der Auffassung war, er würde diesen schweren Verletzungen erliegen sein. Herr Wallenberg wurde daher für tot erklärt. Gegen alle Erwartungen blieb W. am Leben und kam in das oben erwähnte Gefängnis ausserhalb von Budapest, Vac/B.P.K.B.P. 1649/53. Wallenberg habe Orczy gebeten, wenn seine Flucht glückt, Erik und Marcus Wallenberg in Stockholm eine Mitteilung zukommen zu lassen. Auf die Frage von Frau Wilkening, warum Wallenberg nicht versucht hätte mit Orczy und weiteren 10 Gefangenen zu fliehen, erklärte O., dass die Körperkräfte Wallenbergs nicht ausgereicht hätten, um sich diesen Strapazen zu unterziehen.

O. gab an, dass er nun nach Giessen zu Bekannten trampen

wolle, seine Adresse in Giessen sei Wetzlarstr. 29/I b. Kovacs.

Als O. ging, wurde er draussen auf dem Ostbergweg von einem Mann mit Aktentasche erwartet.

Hannover, den 10. Mai 1954.

/u/L.Wilkening

Stämpel

Avskrift av strängt förtroligt handbrev
från sekreterare Lorentzon, Wien, till
utrikesrådet Jarring, dagtecknat den 11
maj 1954.

Såsom framgår av bifogade transumt av ett brev den 2 april 1954 från AB Electrolux'representant i Hamburg, friherre v. Bischoffshausen till Electrolux'representant i Wien, direktören Carl Göschl, har av allt att döma den för oss icke okände herr Horwart nu dykt upp i Hamburg och där hittat på en ny historia, där namnet Wallenberg åter spelar en viss roll. För fullständighetens skull har jag icke velat underlåta att orientera om att denne på en gång både fantasifulle och fantasilöse skojare ännu icke synes ha ledsnat på sina förehavanden. Jag har tillåtit mig att utan att gå in på några detaljer meddela direktören Göschl om att Horwart är opålitlig. För ordningens skull har jag dock bett Göschl att kontrollera Horwarts signalement.

Om det i detta sammanhang är av intresse för Dig att få veta, hur Horwart erhållit det av vederbörande österrikiska myndighet i Salzburg utfärdade identitetskortet nr 3646/54 (se bilaga mitt handbrev den 19 februari 1954), tror jag, att beskickningen utan större svårigheter kan få erfara detta genom våra förbindelser i inrikesministeriet.

Utdrag ur skrivelse den 2 april 1954
från friherre v. Bischoffshausen,
Hamburg, till direktör Carl Göschl,
AB Electrolux, Wien.

Nun aber eine andere Sache. Bei unserem früheren Verkaufs-
stellerleiter und jetzigen autorisierten Vertreter Herrn Sander in
Stuttgart, den Du ja auch noch von früher kennst, erschien am
27.3. ein Herr Ludwig Horwart, z.Zt. Heidelberg, Frankfurter-
strasse 92. Der Herr war in Budapest in Internierungslager als
Dolmetscher und ist geflüchtet. Er lernte einen Herrn Dr. Stephan
Hoffman aus Wien-9, Nussdorferstr. 16, kennen, welcher jetzt im
Zentralgefängnis VAC (was das heisst, weiss ich nicht) in Buda-
pest sitzt, und zwar schon seit 5 Jahren. Die Angehörigen des
Herrn Dr. Hoffmann sollen überhaupt nicht wissen, dass er noch
lebt. Dr. Stephan Hoffman hat angegeben, dass er bei der Elektro-
lux in Wien und dann auch in Schweden beschäftigt gewesen sei.
Frau Dr. Hoffman ist Schwedin, und zwar eine geb. Wallenberg.
Könntest Du nun bitte versuchen, herauszubekommen, wo Frau Dr.
Hoffman heute lebt, damit man sie benachrichtigen kann, dass
ihr Mann noch lebt und in Budapest im Zentralgefängnis sitzt?
Zum Nachweis, dass ihr Mann noch lebt, hat Herr Dr. Hoffmann
durch den oben erwähnten, geflüchteten Herrn Horwath das bei-
liegende Kinderbild eines Kindes des Ehepaars Hoffman mitgegeben.

Nun kommt eine Bitte der Herrn Horwath, deren Logik ich
nicht ganz verstehe. Er hat Herrn Sander, mit Rücksicht auf sei-
ne persönliche Sicherheit, gebeten, dass man nicht direkt an Frau
Dr. Hoffman schreiben soll, sondern ihr die Nachricht indirekt
erteilen möge. Was das mit der persönlichen Sicherheit des Herrn
Horwath zu tun hat, verstehe ich nicht ganz, denn wenn man über-
haupt seinen Namen nennen darf, ist es doch wohl egal, ob man
direkt an Frau Dr. Hoffman herantritt oder ihr indirekt Nachricht
gibt.

Zunächst wäre es wohl einmal wichtig, den Aufenthaltsort
der Frau Dr. Hoffman zu ermitteln, und zwar wohl an Hand der
früheren Adresse Wien-9, Nussdorferstrasse 16. Ein Hinweis ist
auch, dass diese Dame Schwedin ist, and zwar eine geb. Wallenberg.
Ich weiss, dass Du die Untersuchungen gern anstellen wirst,
um diese unglückliche Frau über das vorläufige schwere Schicksal

ihres Mannes zu informieren. Der auf der Fotografie abgebildete Junge ist ja reizend.

So, wie ich Deine hochverehrte Frau Gemahlin kennengelernt habe, wird sie sicher auch gern mithelfen, den Aufenthaltsort der Frau Hoffman herauszubekommen, um sie zu informieren. Vielleicht kommt Herr Dr. Hoffmann doch bald einmal frei. Kannst Du Dich an ihn bei Electrolux Wien erinnern?

23/5-54
101

Avskrift av strängt förtroligt handbrev från
vicekonsul Reinius, Hamburg, till utrikesrådet
Jarring, dagtecknat den 20 maj 1954.

Åberopande gårdagens telefonsamtal angående
Orczy ber jag få översända en promemoria samt 5 olika foto-
grafier i vardera 3 exemplar. Ett sjätte fotografi snett
uppiifrån bakifrån, som skulle ha visat hans skallskada,
har enligt fotografen tyvärr misslyckats.

Om det är möjligt, skulle vi vara tacksamma för
instruktion, vad vi eventuellt skola göra, därest
Orczy kvarstannar inom vårt verksamhetsområde.

1100

27/2 a Danielsson

Avskrift av strängt förtroligt handbrev
från Envoyén Reuterskiöld, Bryssel, till
Utrikesrådet Jarring, dagtecknat den 23
december 1954.

I anslutning till Åkerréns handbrev den 16 februari 1954 ber jag få inberätta, att enligt vad belgiska främlingspolisen meddelat, J. Lajos Horvath, Joseph Bela-falvi, Joseph Lapati, Joseph Horvath och Gabor Kovacs äro samma person. Denne, som uppträdde även under andra namn, vore för närvarande intagen å fängelset S:t Gilles i Bryssel. Hans verkliga identitet vore ännu icke fastslagen.

Polisen har lovat att inom den närmaste tiden brevledes precisera sina upplysningar.

Beviljat

Avskrift av strängt förtroligt handbrev från
envoyén Reuterskiöld, Bryssel, till utrikesrådet
Jarring, dagtecknat den 5 januari 1954.

Jan. erl.
del.

I anslutning till mitt handbrev den 23 december 1954 an-
gående J. Lajos HORVATH, Joseph BELAFALVI, Joseph LAPATI,
Joseph HORVATH och Gabor KOVACS ber jag få i avskrift över-
lämna säkerhetspolisens skrivelse den 4 januari 1955. Därav
framgår bl.a., att polisen icke hittills kunnat fastställa
vederbörandes verkliga identitet. Vi ha bett polisen lämna
oss alla de ytterligare upplysningar om honom, som må kunna
framkomma.

1102

Avskrift.

Bil. ad hbr Reuterskiöld-Jarring 5.1.55.

Strängt förtroligt.

Ministère de la Justice.
Police des Etrangers.

Bruxelles, le 4 janvier 1955.

Monsieur Sture Johanson,
Premier Secrétaire de la Légation de Suède,
Bruxelles.

Monsieur le Premier Secrétaire,

Par sa lettre du 8 février 1954, votre predecesseur Monsieur Åkerrén a manifesté le désir d'être tenu au courant du retour éventuel en Belgique d'un certain HORVATH, J. Lajos, alias BELAFALVI, Joseph, alias LAPATI, Joseph, alias KOVACS, Gabor, alias HORVATH, Joseph.

J'ai l'honneur de vous faire savoir que l'intéressé est détenu depuis le 27 novembre ¹⁹⁵⁴ à la prison d'Anvers sous le nom de OCSKAY, Johan, Joseph, né à Budapest, le 22 mars 1924.

L'intéressé est, en outre, connu sous les identités suivantes sans qu'il ait été possible jusqu'à présent de l'identifier avec exactitude:

MOLNAR, Josef, né à Tatabanya, le 22 mars 1929;
SZABO, Josef, né à New York, le 22 mai 1918;
KOVACS, Karoly, né à Budapest, le 8 décembre 1921;
LAPATI, Josef, né à Tatabanya, le 22 mars 1929;
HORVATH, Gaber, Josef, né à Budapest, le 19 mars 1929;
HORVATH, Josef, Laszlo, né à Tatabanya, le 22 mars 1923;
MURAY, ~~Josef~~, né à Bridgeport, le 22 mars 1929.

Veuillez agréer, Monsieur le Premier Secrétaire, l'assurance de ma parfaite considération.

Pour l'Administrateur-Directeur Général:

Le Directeur,

(signé) Bodart.

7/ BELAFALVI, Josef, né à Budapest, le 22 mars 1925;

No. 251.

1103

Avskrift av strängt förtroligt handbrev från
vicekonsul Reinius, Hamburg, till utrikesrådet
Jarring, dagtecknat den 12 juli 1955.

En hr Berndt Gösta Wladimir Söderholm, född den 21 augusti 1925 i Kloster och bosatt i Norrköping, Thulegatan 14, har i dag i samband med erhållande av ekonomiskt bistånd för hemresan uppgivit, att han i förmiddags på ett kafé kommit i samtal med en person som uppgivit sig heta Josef Lapati med adress Nürnberg, Lagerbaracke 17, Zimmer 9. Lapati, som vore c:a 165 cm lång och hade en egendomlig rätt stor kal fläck på hjässan, hade omtalat att han för tre månader sedan återvänt från Sibirien samt att han visste, var Raoul Wallenberg skulle finnas. Lapati hade vidare sagt sig behärska sju språk.

Söderholm, som ansett mannen vara en skojare, hade dock icke velat underlåta att omtala saken för konsulatet.

Av beskrivningen av mannen ifråga verkar det som om han vore identisk med den i mitt handbrev den 20 maj 1954 omnämnde Josef Orczy.

1104

Avskrift av chifftertelegram från Belgrad,
nr 9, 22.2.1956.

En rumänsk flykting Gyoergy Vas född 13 november 1911, som uppgivit sig år 1951 varit i förbindelse med GK Hamburg angående Raoul Wallenberg i dag kontaktat beskickningen och uppgivit följande.

En vän till Vas vid namn Janos Hadobas, som för en vecka sedan flytt till Trieste, där han nu är omhändertagen av flyktingläger, var till september 1953 vaktofficer i tvångsarbetsläger, kanalbygge, Porta Alba i Rumänien. Wallenberg då intern i lägret, som upplösts, sedan bygget sedermera avbrutits, Hadobas mottagit diverse identifieringsmaterial av Wallenberg bl a omärkt svart svinlädersplånbok samt guldmynt österrikisk-ungerska monarkin präglat 1905 med stansat hål för kedja, vilka båda föremål Hadobas, före flykten till Trieste, överlämnas Vas, och vilka nu är i beskickningens förvar. Hadobas skulle i sin besittning ha dels fotografi från lägret, dels av Wallenberg egenhändigt skriven släkttavla. Vas avser i dag söka fly till Trieste. Föremålen jämte PM tillställas Departementet med kurir från Wien 28 februari. Beskickningen tveksam om Vas' trovärdighet.

Horvath

Avskrift av chiffferteleggram från UD till
beskickningen i Belgrad, nr 9, 22.2.56.

Edert 9. Brådskanie från kabinettssekreteraren.
Vas för oss väl känd internationell storskojare,
möjligen provokatör. Avbryt alla förbindelser med
Vas. Möjligen kan Hadobas om vilken vi haft tidi-
gare icke preciserade uppgifter vara identisk med
Vas eller med en annan för oss känd skoja. Foto-
grafi av Vas och den person som kan vara identisk
med Hadobas och vilken vanligen går under namnet
Horvath flygkurirsändas den 23. Insänd de
överlämnade föremålen.

Knochen

Avskrift av strängt förtroligt handbrev från
sekreterare Lorentzon, UD, till beskicknings-
sekreterare Myrsten, Belgrad, dagtecknat den
23 februari 1956.

I anslutning till meddelande i särskild ordning
från kabinettssekreteraren ber jag härmed få översända
ett fotografi föreställande Georg Vas. Det är försett
med en röd etta. Vi vore mycket tacksamma för ett
chiffermeddelande om den person som uppsökt beskick-
ningen är identisk med mannen på fotografiet.

Vidare översändes tvenne fotografier försedda med
en röd tvåa, respektive trea, vilka båda föreställa
en person som vid upprepade tillfällen kontaktat vissa
svenska beskickningar för att lämna upplysningar om
Wallenberg. Han kallar sig ibland för Horvath men har
också uppträtt under namnen Kovacs, Lapati, Belafalvi
och Orczy. Sistnämnda person kännes lättast igen på
ett decimeterlångt ärr på vänstra delen av huvudsvålen.
Ärret framgår tydligt av fotografiet i profil, nr 2.

Såsom Du redan känner till, äro dessa båda perso-
ner internationella storskojare och måhända även pro-
vokatörer, vilka utsänts i avsikt att taga reda på,
hur mycket vi känna till om Wallenberg. Du bör därför
icke ha någon ytterligare kontakt med Vas och icke
heller med Hadobas, därest denne skulle dyka upp. Vi
äro synnerligen intresserade av att få erfara alla de-
taljer om hur det gick till när Vas approcherade be-
skickningen, exempelvis hans allmänna uppträdande,
vad han berättade om sina förbindelser med generalkon-
sulatet i Hamburg, om han begärt ekonomisk hjälp eller
andra förmåner etc.

Skrivelser i detta ärende skola ställas till kabi-
nettssekreteraren eller chefen för politiska avdelningen
personligen.

1105

Handwritten signature

Avskrift av handbrev från beskickningssekreterare
Myrsten, Belgrad, till kabinettsssekreteraren, dagtecknat
den 23 februari 1956.

./.

Närslutet får jag överlämna en promemoria rörande
György Vas' uppgifter i Raoul Wallenberg-affären jämte
däri omnämnda föremål.

Vas har av numera förklarlig anledning icke vidare
låtitt sig avhöra.

Avskrift.

Strängt förtroligt.

P.M.

På förmiddagen innevarande dag infann sig å beskickningen en kvinna, medförande närslutna meddelande. I anledning härav begav sig kanslisten Sven Jonsson tillsammans med kvinnan jämte ytterligare en tillstädeskommen kvinna till en plats vid gatan Marsala Tita, där en man väntade dem. Dessa fyra personer gingo på mannens förslag till hotell Moskvastad. Mannen presenterade sig där som statslöse f.d. rumänske kaptenen György Vas, född den 13 november 1911; en av kvinnorna - Vas uppgivna fru - stannade kvar. Vas uppgav därefter i huvudsak följande: Han hade under 9½ månader åren 1945-46 bott i samma barack som Raoul Wallenberg i ett vinterinterningsläger i Hermannstadt i Centralrumänien. Vas hade lyckats fly från lägret 1946 till Frankrike och hade därefter tagit sig över till Västtyskland. Wallenberg hade visserligen bett honom sätta sig i förbindelse med första bästa svenska beskickning eller konsulat, men Vas, som icke fäst närmare avseende härvid, hade erinrat sig saken först år 1951, då han i Baden-Baden hört Wallenbergs fall nämnas i tyska radion. Vas hade då satt sig i förbindelse med vicekonsuln Reinius vid generalkonsulatet i Hamburg och med en svensk sjömanspastor i Lübeck. Raoul Wallenbergs broder jämte en herr von Born hade sedermera sammanträffat med Vas i Hamburg. Dessa hade bett honom söka skaffa dokumentation rörande Wallenberg i Rumänien och hade lämnat honom ett belopp om 5.000 dollar. Vas hade därefter illegalt tagit sig tillbaka till Rumänien, där han sammanträffat med en av Wallenbergs fängvaktare, Janós Hadobas, vilken han hjälpt fly till Jugoslavien. Själv hade han 1954 illegalt tagit sig till Jugoslavien, där han gripits av myndigheterna, internerats i närheten av Ljubljana samt nu fått tillstånd att vistas en dag i Belgrad. Han avsåg att på kvällen fly till Italien. - Redan i början av samtalet frågade Vas, om han kunde få några överrockar samt pekuniärt stöd. Han nämnde i detta sammanhang, att han i sin besittning ägde

en guldmedaljong och en plånbok, vilka skulle ha tillhört Wallenberg och vilka han eventuellt vore villig överlämna till beskickningen.

Då Vas icke verkade tillförlitlig, då han sade sig icke ha medfört nyssnämnda föremål och mötesplatsen för övrigt icke syntes lämplig för samtal i ifrågavarande angelägenhet, föreslog Jonsson, att han under eftermiddagen skulle uppsöka beskickningen för att sammanträffa även med legationssekreterare Myrsten. Vas ansåg sig emellertid icke våga begiva sig till beskickningen, utan det bestämdes, att sammanträffandet skulle äga rum i Jonssons bostad kl. 15.

Vas infann sig punktligt å den avtalade mötesplatsen, där Myrsten och Jonsson voro tillstädes. Vid sammanträffandet lämnade Vas följande kompletterande upplysningar: Såsom han uppgivit för vicekonsuln Reinius i Hamburg hade Wallenberg enligt egna uppgifter till Vas i januari 1945 sänts från ett interneringsläger i Nagyvárad till ett läger i Fokschani. Därifrån hade Wallenberg lyckats fly men kort tid därefter gripits i Vinea och förts till lägret i Hermannstadt, där han varit från april 1945 - den 22 mars 1947, då Vas lyckats fly. När Vas återkommit till Rumänien 1952 - enligt vad han nu uppgav medförande 300 dollar + 10.000 DM - hade han kommit i kontakt med en av sina vänner från barndomstiden, underlöjtnanten Janós Hadobas, vilken varit fängvaktare vid tvångsarbetslägret i Porta Alba. De till flera tusen uppgående tvångsarbetarna vid detta läger hade sedan år 1951 varit sysselsatta med bygge av en kanal mellan Donau och Svarta Havskusten. Wallenberg hade i slutet av år 1950 förflyttats från interneringslägret i Fokschani (mellan Tirarapol och Kizinev), som då upplösts, till lägret i Porta Alba. Hadobas hade lärt känna Wallenberg i detta läger och då Hadobas för en mindre försäelse i september 1953 avsattes från sin tjänst, hade Wallenberg, såsom identifieringsmateriel lämnat Hadobas ett guldmynt, en plånbok samt en egenhändigt skriven släkttavla. Hadobas hade därefter en tid suttit fängslad i Lugos. Vas och Hadobas hade år 1954 tillsammans flytt över Donau till Jugoslavien, där båda internerats. Sedermera hade de anvisats arbete på ett jordbrukskollektiv i nordöstra Jugoslavien. Hadobas hade för omkring tio dagar sedan lyckats fly till Trieste, där han torde komma att vara internerad åtskilliga månader framöver. Innan flykten hade Hadobas till Vas överlämnat det guldmynt och den plånbok,

som tillhört Wallenberg. Själv hade Hadobas tagit med sig släkttavlen och ett fotografi från lägret i Porta Alba. Vas avsåg nu att med hustru och dotter på kvällen avresa till Zagreb för att sedermera från Delnice taga sig över till Trieste.

Under samtalet företedde Vas ifrågavarande båda föremål, som han sade sig vara villig överlämna till beskickningen. Han förklarade emellertid samtidigt, "att han vore i stort behov av ekonomiskt bistånd".

Med hänsyn till möjligheten av att Vas kunde tänkas tala sanning och till den vikt som i så fall skulle fästas vid att beskickningen kom över föremålen, överlämnades av honom fordrade dinarer 10.000 till honom, dock först sedan han förettett ett jugoslaviskt identitetskort, utfärdat den 27 september 1954 i Kragujevac av republiken Serbiens inrikesministerium och bärande nummer "D 078471 Per.br. 13".

Slutligen bör här antecknas, att Vas, som tämligen väl även behärskade tyska och franska språken, talade ungerska perfekt.

Belgrad den 21 februari 1956.

Undert. Lennart Myrsten.

Sven E. Jonsson.

Avskrift.

Belgrad 1956/ 11/21-

Herr Minister,

Ich bin hier mit dokumentationen
"Wallenberg Raoul" -

Ist eine wichtige Sache. Mus ich mit ihnen persönlich sprechen.

Kommen sie bitte mit diese metchen (Main frau) sie
weis wo. -

Alles gutes
Ing.(?) Vas Guy

Avskrift av chiffterelegram
från beskickningen i Belgrad
inkommet utrikesdepartementet
den 28.2.1956.

10. Edert chiffer 9. För Kabinettssekreteraren.
Vas identitet kunnat fastställas med ledning av
översänt foto.

Avskrift.

Storveth
Wien den 27 april 1956.

Strängt förtroligt.

4 bil.

Broder,

För Din kännedom ber jag få överlämna avskrifter av en korrespondens vi haft med en i Trieste bosatt rumänsk flykting vid namn Hadobás Ferencz. I sitt första brev frågade denne något dunkelt efter den svenske konsul, som 1945 bortfördes från Budapest av ryssarha. Då vi bett honom om ett förtydligande, har han sänt oss ett nytt, på ungerska avfattat brev, vilket bifogas i original och tysk översättning. I detta meddelar han, att han i april 1952 i Paorta-Alba i Rumänien träffat en person, som 1945 var svensk minister i Budapest och togs av ryssarna. Vederbörandes namn skulle hava varit Valberg, Valaberg eller liknande.

Såvida det icke rör sig om en sinnesrubbad person, förefaller det mig, som om brevskrivaren vore i god tro i fråga om sitt sammanträffande med den svenske diplomaten. Möjligtvis kan han hava rört ihop fakta och träffat någon, som blott berättat om "Valberg".

Jag vore tacksam, om Du ville meddela, vilka åtgärder Du eventuellt önskar, att vi skola vidtaga i saken.

Vi hava tyvärr icke kunnat finna Paorta-Alba på här tillgängliga kartor.

Sven Allard

Utrikesrådet S. Åström,
Utrikesdepartementet.

Avskrift.

An das geehrte Consulat von Schweden in W i e n .

Meine Bitte ist, man möge dem gewesen Herrn Consul von Budapest aus dem Jahre 1945. Die Russen hatten ihn damals von Pest mitgenommen. Ich war in Rumänien ein Monat zusammen mit dem H. Consul. Heute würde ich gerne eine Audienz bei ihm mir erbitten.

Ich wiederhole diese meine Bitte und sende auf diesem Wege meinen Gruss.

Mit vorzüglichster hochachtung

Hadobás Ferenc

Trieste den
7.IV.1956.

Hadobás Ferenc
Flüchtling aus Rumänien
in Sanatorium Prosecco,
T r i e s t e
Italien

Avskrift.

Königl. Schwedische Gesandtschaft

Wien, den 11. April 1956.

Herrn Ferencz Hadobás,
c/o Sanatorium Prosecco,
T r i e s t e .
Italia

Unter Bezugnahme auf Ihr Schreiben vom 7. dieses Monats beehre ich mich Ihnen mitzuteilen, dass hier nicht bekannt ist, mit welchem schwedischen Konsul aus Budapest Sie im Jahre 1945 in Rumänien zusammengetroffen sein könnten. Es darf daher um eine Mitteilung gebeten werden, in welchem Monat und an welchem Ort in Rumänien Sie den fraglichen Konsul getroffen haben und wie der Name des Betreffenden gewesen ist. Schliesslich wollen Sie auch der Gesandtschaft mitteilen, in welcher Angelegenheit Sie mit diesem Herrn zusammenzutreffen wünschen.

Im Auftrage:

(Kurt Kalhorn)
Vizekonsul.

Auf ungarisch geschrieben

Sehr verehrter Herr Konsul:

Ich teile Ihnen mit, d. ich Ihren Brief vom 11ten April erhalten habe, da ich aber nicht deutsch kann, antworte ich auf ungarisch.

Ihren Brief habe ich nur schwer verstanden. Derjenige, welcher meinen Brief v. 7.4. geschrieben hat, ist dieser Tage nach Amerika ausgewandert.

Ich war im April 1952 bei "Paorta-Alba" mit einem Herrn zusammen, welcher mir sagte, dass ihn die Russen von Ungarn in 1945 verschleppt haben. Er war in Budapest schwedischer Gesandter. Ich erinnere mich nicht genau an seinen Namen, Valberg, Valaberg, oder so ähnlich. Ich würde Sie bitten ihm zu sagen, dass ich hier bin. Der Herr wird sich bestimmt, an mich erinnern. Ihre Antwort schreiben Sie mir bitte ungarisch oder italienisch, oder eventuell serbisch, denn ich verstehe nichts anderes. Aber Herr Valberg kann auch rumänisch, er kann auch so schreiben.

Ihre geschätzte Antwort erwartend, bleibe ich
hochachtungsvoll
Hadobás Ferencz
(unleserlich)

4.5.56

CHIFFER
BUD

sjöborgsutredningen

P

2

Eu^I

Svensk

Wien.

Handbrev Allard/Åström 27.4. åberopas. Person vid namn Janos Hadobas som uppgivit sig träffat Wallenberg Porta Alba 1953 dök i februari i år upp i Belgrad tillsammans med den för oss kände skojaren eller möjligen provokatören George Vas alias Müller etc. Sannolikt den person som tillskrivit Eder identisk Janos Hadobas. Viss möjlighet föreligger Hadobas Ferenz identisk Josef Horvath handbrev Lorentzon/Jarring 19.2.54 och 25.2.54. Horvath som dykt upp på ett stort antal svenska beskickningar och konsulat i Europa är sinnesrubbad, skojare eller provokatör. Därest Hadobas Ferenz skulle uppsöka beskickningen och han är identisk Horvath kan Kalhorn som sett Horvath känna igen denne. Horvath känns lättast igen på det tefatsstora ärrret på halsen.

Cabinet

1106